

JMG

Examensarbete (Master) i
medie- och
kommunikationsvetenskap

2013-06-20

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation
www.jmg.gu.se

Kommunikation i forskarbloggar

En motivationsstudie bland forskare vid Göteborgs
universitet

Communication in research blogs

A motivational study among researchers at the University of Gothenburg

Författare: Maike Mohlin
Handledare: Annika Bergström
Kursansvarig: Malin Sveningsson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Title (Swedish)	Kommunikation i forskarbloggar – En motivationsstudie bland forskare vid Göteborgs universitet
Title (English)	Communication in research blogs – A motivational study among researchers at the University of Gothenburg
Author	Maike Mohlin
Tutor	Annika Bergström
Constituent	Information department of the University of Gothenburg (Informationsenheten vid Göteborgs universitet)
Course	Master thesis in media and communications at the institution for journalism, media and communication at the University of Gothenburg
Term	Spring 2013
Pages/ word count	77/ 32211 words
Objective	To examine why researchers at the University of Gothenburg chose to blog in their role as a researcher
Method	Exploratory analysis of qualitative, semi-structured interviews
Material	Eleven interviews with blogging researchers from different fields at the University of Gothenburg, material gathered in spring 2012
Main results	In the context of research communication blogs play an essential role for researchers for directly communicating with the public. A strong motivation for researchers to blog is that they can represent and create an image of themselves. Also the blog is used in several ways as a tool in the researchers' daily work. Despite the fact that there are disadvantages with blogging, the researchers in the study find that it brings along far more advantages than disadvantages, which is why they keep blogging.
Key words	Forskarblogg, Research blog, Blogg, Sociala medier, Social media, Forskningskommunikation, research communication, Strategisk kommunikation, strategic communication, Motivation, Tredje uppgiften, Samverkansuppgiften, Göteborgs universitet, Face, Face-work, Image, Imageskapande, self representation Representation, Självrepresentation

Executive Summary

This study is conducted for the information department of the University of Gothenburg and is focused on research blogs of researchers currently working for the university. The technical developments over the past years have made it more common for people to be online and our ways of communication have changed in connection to this, which is why it is interesting to see how new ways of communication, such as blogs, can be used by academics in their work.

The aim of this study is to detect motivational factors for researchers at the University of Gothenburg to blog, in order to gather information that can help the information department of the university to support the researchers in their blogging and create mutual benefits for both the researchers and the university in itself in terms of research communication and the creation of an image. In combination with this I have chosen the following research questions that will be answered in the study:

- How do researchers use their blogs?
- How do the researchers at the University of Gothenburg perceive their blogging engagement regarding the following?
 - o The relation between the role of a blogger and a researcher
 - o The blogs significance as a tool in the daily work
 - o The blogs part in research communication
 - o Advantages and disadvantages blogging brings along
- What are the researchers' motivations and inspirations for blogging?
- In what way can the information department support research blogging at the University of Gothenburg?

Earlier research on research communication and research blogs that make for an important background for this thesis are Kjellberg's doctoral on research blogs, Walker Redberg's blog types and Halavais' blog categories.

The theoretical base for my thesis is in the theory of uses and gratifications, Goffman's research on face and face-work and the related concepts of image and image-creation as well as Nardi et.al.s research on motivations for blogging and once again Kjellberg's doctoral on this topic.

In order to explore the motivations for blogging of researchers at the University of Gothenburg and answer the research questions above I chose to do semi-structured interviews with eleven of the blogging researchers at the university. The analysis of this material was exploratory in order to not miss any relevant information. The researchers I interviewed come from different disciplines as to avoid my study from being biased due to similar backgrounds of the respondents. Other criteria I had for my choice of interview partners were that they obviously should be employed by the University of Gothenburg and that they should have an active research blog. In order to be active, the blog had to be updated at least once during the six months prior to my selection of interview partners.

This study shows that in most cases the blog has helped the interviewed researchers to widen their network and find new contacts as well as they get exposed more in other media as well. Even though it differs how much time the researchers put into their blogs the common perception is that blogging takes quite some time. The researchers find that the blogs comment-function is a great advantage because they can get input and new ideas that put their research forward through comments, but this function also attracts trolls, which the researchers tackle through moderation of the comments in one way or another.

The majority of the researchers in this study see their blog as a professional occupation, however they often work on their blog on their own time, because they have a lot of other tasks to attend to in their position as researchers.

There are lots of motivations for researchers to blog, for instance being able to sort through thoughts, build an archive over own ideas and argumentations, summarize information to pass on knowledge to others, correct misleading information, write about things that don't fit into academic papers and practice writing skills. The possibility to represent oneself and create an image is particularly motivating for the researchers in my study.

Regarding research communication to the public the blog plays an important role. Through their blogs researchers have the possibility to write directly to the public without being rewritten or interpreted by a third party as often is necessary in traditional media channels. It becomes clear that there are different ways to blog about research, while some chose to tell about their ongoing research and present conclusions others prefer to describe the research process in itself or summarize publications from within the field.

This study shows that there were thresholds for the researchers when starting their blogs and they suggest several helpful means to make it easier to start blogging such as coaching, increasing awareness about research blogs, changing the attitude towards research blogs, lobbying for an academic accreditation of the engagement in a research blog and helping researchers to produce a strategy for their blog.

Despite the thresholds and disadvantages one can see in research blogs it is important not to forget that there are lots of advantages and motivational aspects connected to them as well and the researchers in this study find that there are more of advantages than there are disadvantages, which is why they continue to blog.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	7
1.1	Syfte och frågeställning	8
1.2	Disposition.....	8
2	Litteratur.....	9
2.1	Forskningskommunikation	9
2.2	Bloggar.....	10
2.2.1	Vad är en blogg?	10
2.2.2	Olika former av bloggar	11
2.2.3	Forskarbloggar specifikt	12
3	Teoretisk ram	15
3.1	Motivation till att blogga.....	15
3.2	Blogg som självrepresentation.....	19
4	Metod.....	22
4.1	Metodval	22
4.2	Tillvägagångssätt	23
4.2.1	Urval av respondenter.....	24
4.2.2	Intervjuguide	25
4.2.3	Intervjuer och bearbetning	26
4.2.4	Utvärdering.....	27
5	Resultat och analys.....	28
5.1	Omgivningen	28
5.2	Arbete med bloggen.....	31
5.2.1	Praktiskt arbete med bloggen	31
5.2.2	Interaktion och moderering	33
5.3	Relation till forskarrollen.....	36
5.3.1	Privat eller professionell sysselsättning?	36

5.3.2	Bloggen som arbetsverktyg	38
5.4	Roll för forskningskommunikation	41
5.4.1	Samverkansuppgift	41
5.4.2	Diskussionsplattform	45
5.4.3	Representation	46
5.5	Trösklar och hjälpmedel	51
5.5.1	Trösklar	51
5.5.2	Hjälpmedel	54
5.5.3	Varför bloggar inte fler?	57
5.6	Motivation och inspiration	59
5.6.1	Motivation till att blogga	59
5.6.2	Inspiration	62
5.6.3	Problem och antimotivation	64
6	Diskussion	66
6.1	Slutsatser	68
6.2	Förslag på vidare forskning	70
7	Sammanfattning	71
8	Litteraturförteckning	73
9	Bilaga: Intervjuguide	75

1 Inledning

Som ett av de stora europeiska universiteten är Göteborgs universitet angeläget om att både upprätthålla och bygga ut sitt starka varumärke inom den akademiska världen för att även i framtiden vara ett attraktivt val för nya studenter och forskare. Vid Göteborgs universitet ansvarar Informationsenheten som en del av sitt informations- och kommunikationsarbete för att kommunicera universitetets varumärke utåt. Som samordnare för både universitetets interna och externa information spelar informationsenheten även en central roll i universitetets uppfyllande av samverkansuppgiften, att universitetet ska informera allmänheten om sin forskning och sin verksamhet.

Informationsenheten ser att det i samband med nya tekniska utvecklingar i den digitala världen uppstår nya kanaler för att fullfölja samverkansuppgiften. Redan idag finns det individuella initiativ från enskilda forskare vid universitetet att bedriva kommunikation via sociala medier. Informationsenheten anser att forskarnas bloggar kan vara ett bra sätt att kommunicera forskning till omvärlden. Samtidigt tror Informationsenheten att bloggande forskare utgör en stor attraktionskraft för nya studenter när dessa väljer vilket universitet de ska söka till. På ett mer övergripande plan skulle ett främjande av forskarbloggarna vid universitetet därför även kunna gynna studentrekryteringen till Göteborgs universitet i största allmänhet.

Informationsenheten anser att väl kända forskare med en stark profil kan bidra mycket till att främja universitetets varumärke och image. Forskarbloggar kan vara en möjlighet för att forskare stärka sin egen image och profil och genom detta även universitetets. För att denna gynnsamma effekt av forskarbloggar ska kunna inträffa måste dock vissa förutsättningar uppfyllas.

I dagsläget ser jag följande som viktiga förutsättningar:

- Allmänheten måste veta om att forskaren är verksam vid Göteborgs universitet.
- Forskarbloggen måste synas på rätt ställen för att attrahera läsare

Samtidigt som forskarbloggar kan vara hjälpsamma i universitetets varumärkes- och imagearbete är det troligt att ett stärkt varumärke av Göteborgs universitet i sin tur gynnar de enstaka forskarnas image då de förknippas med universitetet. Vidare utgår man från att Göteborgs universitet med ett starkare varumärke har större attraktionskraft för såväl personal som studenter och samverkanspartners, vilket skulle gynna universitetet i stort.

För att således främja såväl universitetets som forskarnas varumärke och image med hjälp av forskarbloggarna är Informationsenheten intresserad av att undersöka på vilket sätt man kan bidra till att stärka den ömsesidiga nyttan av forskarnas bloggande för både forskarna och universitetet.

Utifrån denna bakgrund blir det tydligt att detta arbete är placerat inom forskningen kring sociala medier samtidigt som det implementerar denna i strategiskt arbete och med detta forskningen kring strategisk kommunikation. Den inomvetenskapliga relevansen av detta arbete ser jag just i kopplingen av dessa två fält, där arbetet tillför information kring hur bloggar kan användas som en del av universitetets och forskarnas strategiska kommunikationsarbete på ena sidan och på andra sidan kartlägger vilken nytta forskarna själva har av att blogga, till exempel i samband med att skapa en image av sig själv eller som arbetsverktyg i forskningsarbetet.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med detta arbete är att undersöka varför forskare vid Göteborgs universitet väljer att blogga i sin roll som forskare. Detta för att ta fram information till Informationsenheten vid Göteborgs universitet som kan hjälpa till i arbetet med att främja forskarbloggandet i avseende att skapa ömsesidig nytta för både forskarna och Göteborgs universitet med hänsyn till forskningskommunikationen och imagebyggande.

De frågeställningar som ska besvaras i samband med denna studie är:

- Hur arbetar forskarna med sina bloggar?
- Hur ser forskarna vid Göteborgs universitet på sitt bloggande i följande avseenden?
 - o Relationen mellan bloggrollen och forskarrollen
 - o Bloggens betydelse som arbetsverktyg
 - o Bloggens roll för forskningskommunikation
 - o Fördelar och nackdelar som bloggandet för med sig
- Vad är forskarnas motivation och inspiration till att blogga?
- På vilket sätt kan Informationsenheten stödja forskarbloggandet vid Göteborgs universitet?

1.2 Disposition

I detta arbete kommer jag först presentera litteratur som är viktig att känna till för att få en grundläggande förståelse för ämnet. Här kommer jag först gå in på forskningskommunikation och dess innebörd för att sedan beskriva olika former av bloggar och sedan kommer jag specifikt presentera vad forskarbloggar är. Därefter kartlägger jag det teoretiska ramverket som ligger till grund för min studie. Härfter presenterar jag metoden som används i studien, förklarar mitt metodval och tillvägagångssätt med materialinsamling och -bearbetning. Slutligen kommer själva kärnan i arbetet med resultatredovisning och analys följd av ett diskussionskapitel och en sammanfattning.

2 Litteratur

I detta kapitel kommer jag kort gå in på litteratur och tidigare forskning kring forskningskommunikation innan jag presenterar litteratur och tidigare forskning kring bloggar, både allmänt och specifikt om forskarbloggar.

2.1 Forskningskommunikation

Forskningskommunikation är en viktig beståndsdel av svenska högskolors och universitets arbete. Vid sidan om uppgifterna forskning och utbildning/undervisning är det enligt högskolelagen från 2009 svenska högskolors och universitets uppgift "att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta."(Lag 2009:45)¹ Denna samverkansuppgift kallas ofta även för den "tredje uppgiften". Själva begreppet forskningskommunikation myntades på 1970-talet och beskriver att forskningen som bedrivs inom de vetenskapliga fälten ska förmedlas till allmänheten utanför vetenskapssamhället.² I samband med projektet "Berika" har Erica Almberg och Jan Nyberg tittat närmre på forskningskommunikation med syftet att utveckla forskningskommunikation till allmänheten i Sverige genom att föra samman de viktigaste aktörerna på området: forskare, forskningsfinansiärer och informationschefer vid högskolor och universitet.³ I sin rapport tydliggör Almberg och Nyberg att det kan behöva göras distinktioner mellan olika former av forskningskommunikation beroende på vilken målgrupp man riktar sig till. Följande distinktioner lägger de fram:⁴

- 1) Forskningsinformation: enkelriktad kommunikation där forskaren är sändaren, till exempel populärvetenskap. Riktar sig till barn, ungdomar och intresserad allmänhet.
- 2) Forskningskommunikation: kommunikation i dialogform, forskaren är både sändare och mottagare av information och samverkar med de han talar till. Riktar sig till en bred allmänhet, politiker, journalister, näringsliv, offentlig verksamhet och organisationer
- 3) Forskningsinteraktion: samverkan och agerande står i fokus, forskaren och en annan aktör gör aktivt någonting. Riktar sig framförallt till näringsliv, offentlig verksamhet och organisationer som är samverkanspartner

Projektrapporten visar att högskolors samverkan med omvärlden är ojämnt fördelad mellan olika intressegrupper. Mest samverkan finns med stora aktörer inom näringslivet och även kontakter med offentlig förvaltning verkar öka medan kontakter med

¹ Högskolelagen [www].

² Almberg och Nyberg, *Framgångsrik forskningskommunikation*, s.9.

³ Ibid, s.5.

⁴ Ibid, s.9.

organisationer inom kulturliv och folkbildning knappt finns. Hur kontakten med andra delar av den offentliga sektorn och allmänheten ser ut är vidare oklart.⁵

2.2 Bloggar

I detta avsnitt kommer jag gå in på vad en blogg är över huvud taget innan jag presenterar vilka olika former av bloggar som finns. Slutligen kommer jag ägna större uppmärksamhet till forskarbloggen i sig och vad som utmärker denna form av blogg i synnerhet.

2.2.1 Vad är en blogg?

Själva begreppet "blogg" (eller "blog" med engelsk stavning) härleds från uttrycket "weblog" vilket står för "logging the web".⁶ År 1999 tog Peter Merholz detta uttryck och gjorde om det till "we blog" utifrån vilket termen "blog" slutligen skapades.⁷

Men vad är en blogg egentligen? Vad skiljer denna form av kommunikation på webben från andra kommunikationsformer som använder sig av samma teknik för att nå ut? Att ge en exakt definition av vad en blogg är visar sig något svårt eftersom bloggen befinner sig i en så pass dynamisk och lättföränderlig miljö att det löpande dyker upp nya förutsättningar som kan påverka bloggans utformning samtidigt som gamla förutsättningar förändras. Därför är ett enkelt och tillförlitligt sätt att beskriva vad en blogg är att titta på dess formella funktioner.⁸

Cornfield, Carson, Kalis och Simon definierar en blogg på följande sätt:

"A blog is basically a web site consisting of a collection of entries in reverse chronological order. It is more personal and informal than institutional web sites, more accessible to web roamers and searchers than email, more spontaneous than advertisements, and more open to discussion than video, audio, textual, and statistical files."

(Cornfield, Carson, Kalis och Simon, *BUZZ, BLOGS, AND BEYOND*, s. 4.)

Även om bloggen genom att vara en sida på internet således kan anses likna en vanlig hemsida, finns det elementära skillnader mellan en blogg och en hemsida. Bloggen uppdateras i vanliga fall betydligt mer regelbundet än en hemsida samtidigt som uppdateringarna i de flesta fall visas i omvänd kronologisk ordning så att den senaste uppdateringen ligger längst upp i bloggen. Varje nytt inlägg i en blogg är till skillnad från en hemsida daterad och oftast finns till och med information om tidpunkten då inlägget publiceras med. Det är vidare mycket vanligt att bloggen ger läsarna möjlighet till interaktion med bloggskribenten. Denna interaktion görs i första hand möjlig genom en kommentarfunktion som i vanliga fall finns under varje nytt inlägg. I vissa fall kan kommentarfunktionen vara hård modererad eller saknas helt, men det absolut vanligaste är att personen som skriver en blogg inbjuder sina läsare till att lämna kommentarer. Det

⁵ Ibid, s. 10.

⁶ Brown, *Public Relations and The Social Web*, s.26.

⁷ Safko och Brake, *The Social Media Bible*, s.162.

⁸ Kjellberg, *Forskarbloggar – vetenskaplig kommunikation och kunskapsproduktion i bloggssfären*, s. 39.

är inte minst på grund av denna funktion som bloggen kan anses vara ett socialt medium. Vidare är det typiskt att en blogg ägnar sig åt ett specifikt område eller ämne och innehållet är i de flesta fall en blandning av text, bilder och länkar. Länkarna kan hänvisa till många olika andra platser på webben, men det är vanligt att blogg författaren länkar till andra hemsidor eller bloggar som har en anknytning till det ämnet den egna bloggen handlar om, samtidigt som det är vanligt att länka vidare till andra sociala medier.⁹ Som Cornfield et.al. tydliggör i sin definition är en blogg dessutom mer informell och personlig och ger betydligt mer utrymme till spontana diskussioner än en konventionell hemsida.¹⁰

2.2.2 Olika former av bloggar

Även om den grundläggande strukturen för hur bloggar ser ut således kan definieras med hjälp av de formella funktionerna finns det många olika sorters bloggar. Den mest grundläggande distinktion kan göras mellan privata bloggar och professionella bloggar.¹¹ Dock kan kategoriseringen av bloggar ske på ett betydligt mer detaljerad plan än så. Jill Walker Rettberg anser att det finns tre huvudsakliga bloggstile, den personliga, dagboksliknande bloggen, filterbloggen och den ämnesstyrda bloggen.¹² Dessa illustreras i nedanstående figur.

Bloggstiler		
<p>Personlig blogg</p> <p>- berättar om författarens privatliv</p>	<p>Ämnesstyrd blogg</p> <p>- information om ett särskild ämne vald av författaren</p>	<p>Filterblogg</p> <p>- sammanställer information</p> <p>- reader's digest</p>

Figur 1: Bloggstiler
(Utifrån Walker Redbergs presentation av olika bloggstile väljer jag att visualisera hennes indelning med denna modell)

Föga oväntad är innehållet i en *personlig blogg* i huvudsak relaterad till författarens privatliv men bör inte missförstås som en privat och hemlig dagbok, det handlar snarare om en dagbok som skrivs med publiceringen som syfte, varför författaren väljer noga vilken information han eller hon vill dela med sig. Detta innebär således att den

⁹ Bates, *Public Relations Via New Media*, s. 7. Solin, *Facebook och andra sociala medier*, s.44. Safko och Brake, *The Social Media Bible*, s.167.

¹⁰ Cornfield; Carson; Kalis och Simon, *BUZZ, BLOGS, AND BEYOND*, s.4.

¹¹ Safko och Brake, *The Social Media Bible*, s. 168.

¹² Walker Rettberg, *Blogging*, s.9.

personliga, dagboksliknande bloggen används för att berätta om sig själv för sin publik samtidigt som man som författare är noga med att hålla kvar hemligheter.¹³ Här är det viktigt att notera att det är temat av bloggen, det vill säga blogg författarens privatliv, som gör att den klassas som personlig blogg, inte språket som används i blogginläggen. En blogg som handlar om annat än författarens privatliv kan vara skrivet på ett personligt sätt, genom till exempel personligt tilltal, en sådan blogg klassas dock inte som personlig blogg.

En så kallad *filterblogg* används för att sammanfatta och återge information som blogg författaren själv har tagit del av någon annanstans. På så sätt filtrerar författaren den information han eller hon anser vara viktigt eller intressant och ger oftast egna kommentarer kring till exempel händelsen han eller hon refererar till. Med andra ord använder filterbloggen författaren perspektiv för att filtrera webben.¹⁴

Det som utmärker *ämnestyrd bloggar* är att de olika inläggen presenterar ny information om ett visst ämne som är oberoende av författaren privata intresse. Det är vanligt att dessa bloggar tillhandahåller hänvisningar till ytterligare information om ämnet, till exempel genom länkar till andra hemsidor. Ämnestyrd bloggar kan vara skapade av såväl individer som en grupp av bloggare som alla bidrar med innehåll till bloggen. Walker Rettberg poängterar vidare att den här formen av blogg är mycket diskussionsorienterad.¹⁵

2.2.3 Forskarbloggar specifikt

Att använda sig av bloggar för att kommunicera forskning och diskutera kring denna är ett fenomen som har uppstod under de senaste åren. Utvecklingen av digitala och sociala medier tillsammans med de nya publiceringskanaler som tillhandahålls genom dessa lägger grunden för bloggen som kommunikationskanal för forskare. Forskarbloggar ger forskarna dock inte bara möjlighet till publicering utan gör även samarbeten på distans enklare för forskare och ger både snabbare och enklare tillgång till forskningsmaterial. Ytterligare en fördel som kan ses i forskarbloggen är dess interaktionsfunktion som låter forskarna komma i kontakt med och höra tankar och funderingar från omvärlden, både från andra forskare och från allmänheten, genom vilket forskarens eget arbete kan utvecklas och förbättras.¹⁶

Det finns en uppsjö av forskning kring bloggar allmänt och hur de används, specifik forskning kring den lilla nischen av forskarbloggar och deras användningsområden finns det dock jämförelsevis lite.¹⁷

Vad är det då som utmärker en forskarblogg och skiljer denna från en vanlig blogg? Inför denna studie väljer jag att avgränsa en forskarblogg som en blogg som är skriven av en

¹³ Ibid, s.9ff.

¹⁴ Ibid, s. 12ff.

¹⁵ Ibid, s. 15ff.

¹⁶ Kjellberg, *Forskarbloggar – vetenskaplig kommunikation och kunskapsproduktion i bloggösfären*, s. 35f.

¹⁷ Kjellberg, *Blogs as interfaces between several worlds*, s. 4.

forskare och knuten till dess arbete som forskare. Detta utesluter bloggar som är skrivna av personer som jobbar som forskare men bloggar om privata intressen. Däremot finns det fortfarande många olika innehåll som kvalificerar en forskares blogg som forskarblogg inför denna studie. Innehållet i en forskarblogg här kan handla om

- 1) Forskningsfältet
- 2) Forskning och vetenskap
- 3) Egen forskning
- 4) Arbetet som forskare

Utifrån denna avgränsning står klart att den första bloggstilen Walker Rettberg tar upp¹⁸, den personliga bloggen, faller bort i denna studie.

I en studie om forskarbloggar arbetar Alexander Halavais fram tre olika stilar av forskarbloggar: Anteckningsbok, Café och Debattartikel.¹⁹ Denna kategorisering illustreras med hjälp av Figur 2, som skapades utifrån Halavais' redovisning av de tre olika bloggstilarna.

Figur 2: Bloggkategorier
(Mohlin och Arosilta (2012), s.16).

En forskarblogg som ingår i kategorin *anteckningsbok* kännetecknas av att forskaren här skriver ner sina anteckningar som tankestöd för sig själv i det framtida arbetet. Genom att publicera egna anteckningar såhär gör forskaren de olika arbetsstegen tillgängliga för andra, både forskare och allmänheten, vilket skapar både transparens och underlättar samarbetet med forskarkollegor.²⁰ Forskarbloggar i kategorin *café* utmärker sig genom att vara en mötesplats för alla som är intresserade av det ämnet som bloggen tematiserar och som vill delta i diskussionen kring detta ämne.²¹ Väljer forskaren att uttrycka sin egen

¹⁸ Se Figur 1: Bloggstiler, s. 11.

¹⁹ Halavais, Scholarly blogging: Moving toward the visible college, s. 117-126.

²⁰ Ibid, s. 118f.

²¹ Ibid, s. 120f.

åsiikt kring ett ämne i sin forskarblogg samt ger sina läsare möjlighet att reagera på dessa åsikter, klassificeras denna forskarblogg som *debattartikel* enligt Halavais.²²

En mycket intressant studie som har genomförts med särskild fokus på svenska forskarbloggar är Sara Kjellbergs doktorsavhandling vid Lunds Universitet.²³ Utöver en kartläggning av den svenska akademiska bloggöfären vid tidpunkten avhandlingen skrevs är Kjellbergs intervjustudie med bloggande forskare i Sverige mycket intressant för min egen intervjustudie med forskare vid Göteborgs Universitet. I detta kapitel kommer jag kort återge kartläggningen av den svenska akademiska bloggöfären. Intervjustudien kommer jag sedan att ta upp i efterföljande teorikapitel.

Kjellberg kommer fram till att den vanligaste svenska forskarbloggen är "skriven av en individ som är man, doktorand i ett samhällsvetenskapligt ämne och publicerar i en filterlogg. Han skriver ut hela sitt namn, skriver på svenska om disciplinrelaterade saker, använder *Wordpress* eller *Blogger* och har inte en URL inom sin institutions domän."²⁴ Likt andra loggar används även forskarloggar som informationskanal. Den tydliga skillnaden mellan forskarloggar och andra loggar ligger i innehållet som i en forskarlogg är kopplad till forskning i stort medan exempelvis privata loggar kan handla om allt från kokrecept till mode. Det är mycket vanligt att svenska forskarloggar ligger på externa bloggportaler istället för att ligga under universitetets tak, de bloggande forskare använder sig således av samma verktyg som andra bloggare.²⁵ Kjellberg ser vidare att forskarloggens innehåll är starkt knuten till de olika forskarna forskningsområden, men det är sällsynt att forskarna loggar om sin aktuellt pågående forskning.²⁶

Detta visar således att forskarloggar är mycket likt privata loggar med den stora skillnaden i innehållet, inte i användningsområde, arbetssätt eller utformning. Därför är den litteratur som finns kring loggar i största allmänhet mycket relevant som bakgrund för denna studie om forskarloggar.

²² Ibid, s. 121f.

²³ Kjellberg, *Forskarloggar – vetenskaplig kommunikation och kunskapsproduktion i bloggöfären*.

²⁴ Ibid, s. 64.

²⁵ Ibid, s. 73.

²⁶ Ibid, s. 74.

3 Teoretisk ram

I dagsläget finns det inte särskild mycket forskning som gäller forskningskommunikation specifikt via bloggar. Detta hänger troligtvis ihop med att bloggar är ett relativt nytt kommunikationssätt överlag, inte bara inom den akademiska världen. Forskning kring sociala medier i största allmänhet har det däremot bedrivits en del under senare år, både på individnivå och organisationsnivå. På individnivå undersöker forskningen framförallt hur individer använder sig av sociala medier i sin vardag, medan forskningen på organisationsnivå oftast har stor fokus på hur sociala medier kan användas av organisationer i samband med organisationens marknadsförings- och kommunikationsarbete. I litteraturen om sociala medier nämns bloggar flitigt som ett bra instrument för att bygga sitt varumärke.²⁷

Det teoretiska perspektivet jag väljer att utgå ifrån i samband med detta arbete tar sin grund i motivationsforskningen med specifik fokus på vad som motiverar individer att använda ett särskild medium. I detta samband kommer jag för det första utgå från uses and gratifications forskningen som har undersökt just varför människor gör de medieval de gör. Vidare kommer jag använda mig av Goffmans teori kring face och face-work som lägger fokus på individens självpresentation och framställning av det egna jaget inför omgivningen. Dessa teorier kan vidare knytas till imageskapande och varumärkesbyggande. Även Kjellbergs intervjustudie om vad som motiverar forskare att blogga såväl som Nardi et.al.s underlag kring motivationer till att blogga överlag tar jag del av i detta samband för att få mer inblick i vad som är specifika motiverande faktorer för att blogga.

3.1 Motivation till att blogga

Mitt uppdrag med detta arbete är att undersöka varför forskare vid Göteborgs universitet väljer att blogga, vilka hinder de bloggande forskare ser inför att blogga och vad Informationsenheten kan göra för att underlätta bloggandet för forskare. För att kunna svara på dessa frågor krävs det kunskap om motiv. Här är det viktigt att se både på vad som motiverar människor att genomföra en viss handling eller använda ett särskild medium över ett annat och på vad som specifikt motiverar forskare att blogga.

Här väljer jag att närma mig motivationsfrågan utifrån uses and gratifications-perspektivet då denna teori befattar sig med frågan kring just varför individer väljer ett särskilt medium för att tillfredsställa sina behov istället för ett annat medium. Som Katz, Blumler och Gurevitch beskriver omfattar uses and gratifications forskningen frågor kring (1) det sociala och psykologiska ursprunget av (2) behov som orsakar (3) förväntningar av (4) massmedia och andra källor som leder till (5) avvikande mönster av media exponering eller engagemang i andra aktiviteter vilket medför (6) tillfredställelsen av behov och (7) andra, oftast oavsiktliga, konsekvenser.²⁸ Forskningens huvudfokus i detta fält ligger på mediekonsumtion ur ett publikperspektiv, det vill säga att man med

²⁷ Carlsson, *Sociala medier – en lathund: guide till Facebook, LinkedIn, Twitter, bloggar med mera*, s.69ff.

²⁸ Katz, Blumler och Gurevitch, *Utilization of Mass Communication*, s. 20.

hjälp av uses and gratifications försöker förklara hur individer använder olika former av kommunikation för att tillfredsställa sina behov och nå sina mål.²⁹

Lundberg och Hultén urskiljer fem aspekter som ligger till grund av deras uses and gratifications modell. Dessa är att

- 1) publiken betraktas som aktiv
- 2) i masskommunikationsprocessen ligger initiativet för kopplingen mellan tillfredsställelse och medieval hos den individuella användaren
- 3) Media konkurrerar med andra källor till behovstillfredsställelse
- 4) Många av målen av massmedieanvändningen kan härledas från individers egna uppgifter eftersom individerna har förmågan att berätta om sina intressen och motiv för ett visst val
- 5) Bedömningen av värdet av kulturell påverkan och dess betydelse för masskommunikation bör bortses ifrån medan publikens orientering utforskas utifrån egna villkor.³⁰

Än så länge har uses and gratifications teorin framförallt används för att förklara publikens val av ett särskilt medium eller medieinnehåll över ett annat, till exempel varför individer väljer att titta på teve istället för att läsa en tidning eller varför individer väljer att se på en tevekanal men inte på en annan. Detta innebär att man även med utgångspunkten att individen är aktiv i sitt medieval utgår från massmedier som tillhandahåller olika alternativ av innehåll som individen väljer emellan. I den värld vi lever i idag har dock olika medier utvecklats och förändrats vilket leder till att det finns medieformer, framförallt kopplat till internet, som tillåter så mycket mer aktivitet från användarnas sida än bara själva valet av kanal, program eller innehåll de vill ta del av. User generated content, det vill säga användargenererat innehåll, spelar en stor roll i dagens internetanvändning och är en av de elementära aspekterna i det så kallade Web 2.0.³¹ Bloggen är en av dessa former som används genom att individen själv bidrar med innehåll i form av att skriva blogginslag. Detta är således en annan form av aktiv medieanvändning än valet av ett teve-program. Trots detta anser jag att uses and gratifications teorin kan bidra mycket i samband med att förstå vilka motiv som ligger bakom en individs aktiva val att skriva i en blogg och ligger på så sätt till grund för min studie av forskares motiv att bedriva en forskarblogg.

Kritiken som har förts fram om uses and gratifications teorin handlar framförallt om att det är svårt att definiera vad tillfredsställelse (gratifications) är för publiken, eftersom detta är mycket individuellt för varje person och kan därför inte definieras allmänt. Därför är det också svårt att mäta graden av tillfredsställelse när tillfredsställelsen i sig kan vara så olika från en individ till en annan. Dessutom fokuserar teorin just på varför människor använder ett medium, inte på innehållet i mediet.³² En annan kritikpunkt består i att

²⁹ Ibid, s. 21.

³⁰ Ibid, s. 21f.

³¹ O'Reilly, *What is Web 2.0* [www].

³² Bglalomele's Blogg, *Criticism of uses and gratifications theory* [www].

människor ofta använder media för att det fanns tillgängligt i ett visst ögonblick snarare än att de kan identifiera ett särskilt behov de vill tillfredsställa med sin medieanvändning.³³

Bonnie Nardi, Diane Schiano, Michelle Gumbrecht och Luke Swartz har undersökt motiven som driver människor att blogga och ser fem olika motivationsaspekter:³⁴

- Bloggen som dokumentation av det egna livet
- Bloggen som kommentar
- Bloggen som katharsis
- Bloggen som musa
- Bloggen som gemenskapens forum

När bloggen används för att dokumentera det egna livet används den alltså för att informera och uppdatera andra om vad bloggskribenten själv gör och var han eller hon befinner sig.³⁵ Detta är en motivation som främst finns bland personer som skriver en privat blogg och är ytterst sällsynt om inte obefintlig bland forskarbloggar. I Sara Kjellbergs intervjustudie har ingen av forskarna nämnt denna aspekt.³⁶

Den andra aspekten Nardi et.al. slår fast, bloggen som kommentar, innebär att bloggaren skriver för att uttrycka egna åsikter och opinioner. I detta samband bloggas det för att kommentera ett ämne som bloggaren tycker är viktigt och relevant.³⁷ Detta är en aspekt som tydligt träder fram i Kjellbergs studie av forskares motivationer att blogga också. Här kommer Kjellberg fram till att bloggen framförallt är ett bra instrument för att uttrycka sin egen åsikt på ett sätt som oftast inte är möjlig i akademiska texter. Bloggen ger till exempel utrymme för personlig framtoning utan att behöva vara privat. Vidare har forskarna genom bloggen en särskild frihet de inte upplever vid skrivandet av andra texter, nämligen att de inte behöver stå till svars inför en tredje part så som en utgivare, utan istället enbart svarar för sig självt. Men bloggen ger forskarna även möjlighet att sprida sin forskning och kunskap till en bredare allmänhet eftersom de kan använda sig av ett mer informellt språk i bloggen. Vidare ger bloggen forskarna möjlighet att berätta specifikt om det som de själva är intresserade av, vilket Kjellberg anser vara ett sätt att skapa en online-identitet.³⁸

När Nardi et.al. talar om bloggen som katharsis menar de att bloggen blir en kanal för att föra ut tankar och känslor. Bloggarna får i sin blogg möjlighet att följa och utforska sådant som de brinner för och kan skriva av sig när de behöver rensa tankarna.³⁹ Jag anser att denna aspekt till viss del kan kopplas till vad Kjellberg kallar för "Room of creativity". Med

³³ Granström, Christoffer, *Inte samma känsla*, [www].

³⁴ Nardi, Schiano, Gumbrecht och Swartz, *Why we blog*, s.43ff.

³⁵ Ibid, s. 43.

³⁶ Kjellberg, *I am a blogging researcher: Motivations for blogging in a scholarly context*.

³⁷ Nardi et.al, *Why we blog*, S. 43f.

³⁸ Kjellberg, *I am a blogging researcher: Motivations for blogging in a scholarly context*, s. 5ff.

³⁹ Nardi et.al, *Why we blog*, S. 44.

det menas att forskarna kan skriva mer kreativt i bloggen då det här går att skriva på egna villkor utan det fasta akademiska ramverket. På samma gång som forskarna här utvecklar sin kreativitet och skriver om sådant som engagerar dem, övar de automatiskt på att skriva text överlag.⁴⁰ Även om forskarna inte skriver samma sorts texter i en blogg som i en vetenskaplig artikel så hjälper skrivandet i sig, oavsett i vilken form, att utveckla ens färdigheter att författa texter, vilket i sin tur kan leda till att forskaren även kan skriva vetenskapliga texter snabbare. Likaså är bloggen ett redskap för att öva på språk, både för att öva på sitt modersmål eller på engelska.⁴¹

Bloggen kan enligt Nardi et.al. också vara en musa, det vill säga en inspirationskälla, eftersom blogg författaren kan pröva och utveckla idéer genom att skriva ner dem i ett blogginlägg så att andra kan läsa dem och ge respons. Texter och idéer kan på så sätt bli bättre samtidigt som bloggaren genom att skriva ner sina idéer i bloggen skapar ett eget arkiv på tankarna som finns kvar för att kunna gå tillbaka till senare.⁴² Även Kjellberg finner i sin studie att forskarna som bloggar använder sin blogg för att för att sortera egna tankar och idéer genom att skriva ner dem i blogginlägg. Detta gör forskarnas anteckningar mer översiktligt och förståeligt än om forskarna bara hade gjort en liten notering för sig själv med två slagord i en anteckningsbok.⁴³

En annan funktion som tillskrivs forskarbloggen i Kjellbergs artikel är att den hjälper forskarna att hålla sig à jour. Genom att skriva inlägg i bloggen kan forskarna upptäcka nytt och även sådant som de annars kanske hade missat eftersom de inte hade letat efter ny information inom ett område som de kunde skriva om.⁴⁴

Slutligen ser Nardi et.al. en motivationsfaktor i bloggen som gemenskapens forum. Detta innebär att bloggare kommer i kontakt med varandra på ett annat sätt än utanför webben.⁴⁵ En aspekt som forskarna i Kjellbergs studie talar om med. Här visar det sig att genom bloggen får forskarna möjlighet att lära känna andra, denna typ av interaktion och relation behöver dock inte vara bunden till bloggen utan kan lika gärna äga rum utanför webben. Framförallt kan forskarna genom bloggen få kontakt med människor som inte är verksamma inom samma fält och kan på så sätt vidga sitt nätverk ytterligare. Kontakter knyts här inte bara under en enstaka diskussion utan forskarna kan bygga relationer med varandra på grund av bloggen som gemensamt intresse. Vanligast är enligt Kjellberg att den första kontakten i dessa fall sker i samband med bloggen och att interaktionen och relationen sedan förs vidare i andra sammanhang. Detta kan vara allt från mejl och telefonsamtal till personligt umgänge.⁴⁶

⁴⁰ Kjellberg, *I am a blogging researcher: Motivations for blogging in a scholarly context*, s.11f.

⁴¹ Ibid, s. 8f.

⁴² Nardi et.al, *Why we blog*, S. 44f.

⁴³ Kjellberg, *I am a blogging researcher: Motivations for blogging in a scholarly context*, s. 7f.

⁴⁴ Ibid, s. 7.

⁴⁵ Nardi et.al, *Why we blog*, S. 45.

⁴⁶ Kjellberg, *I am a blogging researcher: Motivations for blogging in a scholarly context*, s.10.

Även om forskarbloggar inte är lika populära och inte attraherar lika många läsare som andra typer av bloggar, till exempel modebloggar, får forskarna genom sina bloggar en möjlighet till interaktion. Denna interaktion är enligt Kjellberg en viktig del av användningen av forskarbloggar, samtidigt som det dock inte förekommer särskilt ofta.⁴⁷ Interaktionen sker inte nödvändigtvis i själva bloggen utan det är vanligt förekommande för forskarbloggar att de utgör en utgångspunkt för interaktion i andra sammanhang.⁴⁸

Det visar sig att det kan finnas många olika motivationsaspekter som kan påverka en forskare att börja blogga och det är viktigt att tänka på att inte alla motivationsaspekter är motiverande för alla forskare, utan alla reagerar på olika saker för att motiveras till att göra någonting. De motivationsaspekter som jag har sammanfattat i detta kapitel är dock de som återkommer ofta i samband med forskarbloggar.

3.2 Blogg som självrepresentation

Som en del av motivationen för forskare att blogga ser jag möjligheten bloggen erbjuder till att representera sig själv inför en större publik. För att förstå motivationen med att representera sig själv tar jag hjälp av sociologi- och antropologiforskaren Erving Goffman (1922 – 1982) som framförallt inriktade sin forskning på kommunikationen människor emellan. Särskild fokus la han i detta samband på individens självpresentation inför omgivningen. Med sin forskning undersökte Goffman människors interaktioner och de olika ansikten, *face*, som alla människor visar utåt och på vilket sätt människor arbetar med att upprätthålla både sitt eget *face* inför sin omgivning men även hur människor hjälper till att upprätthålla varandras *face* då de interagerar med varandra. Anledningen till att människor gör detta är för att vi vill både upprätthålla och, när det krävs, rädda det egna och andras ansikten genom *face-work*.

För att se på forskares motivation att använda sig av en forskarblogg för att kommunicera med sin omvärld är en av mina utgångspunkter Goffmans teori kring *face* och *face-work*.⁴⁹ Denna teori syftar i sin ursprungliga mening på den interpersonella kommunikationen⁵⁰ individer har i en social kontext och kan således appliceras väl på den kommunikation enskilda forskare bedriver via sina forskarbloggar. Detta eftersom skrivandet i bloggen är ett sätt för forskarna att presentera sig på ett särskilt sätt för sina läsare. Det gör han eller hon genom att uttrycka sig på ett visst sätt för att på så sätt kunna skapa det intrycket av sig själv som forskaren vill förmedla till sin omvärld. Kontexten som en individ befinner sig i och den position han innehar i denna kontext påverkar på vilket sätt han uttrycker sig och de val som individen gör för att uttrycka sig i detta samband kan vara såväl medvetna som omedvetna.⁵¹ Applicerad på forskare som bloggar betyder detta att både forskarens blogginlägg och svar på kommentarer i bloggen samt det sättet som de är

⁴⁷ Ibid, s.9f.

⁴⁸ Ibid, s. 10.

⁴⁹ Goffman, *Interaction Ritual – Essays on face-to-face behavior*.

⁵⁰ Med interpersonell kommunikation menas kommunikation människor emellan där individerna samspelar om informations- och budskapsöverföring. (Falkheimer, *Medier och kommunikation – en introduktion*, s. 21).

⁵¹ Goffman, *Jaget och Maskerna*, s. 15.

formulerade på påverkas av den läsargrupp som forskaren tänker kommer att läsa bloggen.

Goffman utgår i sin teori från begreppen *face* och *face-work*. *Face* betyder i detta samband det positiva sociala värdet som en individ vid social interaktion visar för sin omgivning.⁵² Varje social kontext för med sig förväntningar på individens beteende och vi människor anpassar oss antingen medvetet eller också omedvetet till de förväntningar som är specifika för den situationen genom att just visa upp ett *face*. Begreppet *face-work* beskriver i sin tur det arbetet en individ utför för att upprätthålla sitt *face* i den givna sociala interaktionen. *Face-work* tjänar enligt Goffman framförallt till att motverka sådana händelser som motsäger eller inte ligger i linje med det *face* som individen vill visa upp och upprätthålla i den kontexten han eller hon befinner sig i.⁵³ Misslyckas individen av någon anledning med att upprätthålla sitt *face* så leder detta med största sannolikhet till en sorts krock i den sociala interaktionen som kan upplevas som pinsamt. För att då kunna rädda sitt ansikte tar individen särskilda åtgärder för att rätta till den pinsamma situationen. Beroende på den kultur individen befinner sig i kan dessa åtgärder naturligtvis se mycket olika ut. Detta gäller inte bara för olika länders kulturer utan även kulturen i en viss grupp som individen tillhör kan skilja sig från kulturen av en annan grupp individen kan tillhöra i andra sammanhang. Det finns olika regler för hur man ska bete sig i olika sociala grupper, vilket gör att ett regelbrott kan åtgärdas på olika sätt just beroende på de specifika reglerna som gäller i den gruppen där snedtrampet har skett.⁵⁴ Så kan det i vissa sammanhang fungera alldeles utmärkt att rätta till ett felaktigt beteende genom att be om ursäkt eller skämta om det man har gjort, medan andra grupper kan kräva betydligt högre ansträngning för att rätta till situationen.

Sätter man detta i relation till forskarnas kommunikation via forskarbloggar så ser man snabbt att en viktig aspekt för forskarna är att vara medveten om vilket uttryckssätt som lämpar sig i den egna bloggen. Detta kan påverkas av olika faktorer, dels av vem det är som ska framstå som huvudsaklig avsändare av bloggen och dels av vem som är tänkt att läsa bloggen. Ytterligare en påverkansfaktor kan ses i det budskapet som avsändaren vill förmedla. Är det forskaren själv som är avsändare till bloggen så tillåter detta generellt sett ett mer personligt och inofficiellt tilltal än om universitetet är avsändaren, även om forskaren bloggar i sin yrkesroll snarare än som privatperson. Består den tilltänkta läsarkretsen av forskarkollegor är språkbruket troligtvis mer avancerad och formellt än om forskaren skriver populärvetenskapligt för en bredare allmänhet. Läger forskaren fram forskningsresultat i bloggen eller deltar i dagsaktuell debatt med hjälp av blogginläggen är tonen förmodligen mer formell än om forskaren använder bloggen för att beskriva sitt arbete som sådan, till exempel i form av en resedagbok vid forskningsresor.

⁵² Ibid, *Interaction Ritual – Essays on face-to-face behavior*, s. 5.

⁵³ Ibid, s. 12.

⁵⁴ Ibid, s. 13.

Begreppen image och profil anser jag vara en modernare version av Goffmans teori om *face* och *face-work*. Image och profil beskriver imaginära och immateriella värden då begreppen syftar på uppfattningarna som omvärlden har om en individ. Medan image avser en specifik bild eller uppfattning som omvärlden har av en individ, avser profil snarare den bilden eller uppfattningen om individen som denne vill ska framstå gentemot omvärlden.⁵⁵

Enligt Goffman försöker alla individer att förmedla en viss bild av sig själv till omvärlden för att gestalta sin egen roll på ett framgångsrikt sätt. Detta sker genom att framställa ett särskild "jag" i offentligheten.⁵⁶ Den bakomliggande idén här liknar således tanken om profil, som utgår ifrån att den profil en individ vill förmedla till sin omgivning är väl genomtänkt samtidigt som den ska generera ett specifikt intryck på omvärlden och uppnå något specifikt syfte.⁵⁷ För att kunna förmedla denna profil kommunicerar individen därför de värden, som denne vill att omvärlden ska känna till, utåt. Detta är ett arbete som är mer omfattande än profileringen i sig, som snarare handlar om att sätta upp ramar och förutsättningar för profilarbetet.⁵⁸ Utifrån denna tanke anser jag att såväl profil som profilarbete kan kopplas till *face* och *face-work*.⁵⁹ Den profil som individer vill förmedla genom profilering och profilarbete liksätter jag med *face*, det positiva sociala värdet som individen visar upp för sin omgivning. Själva profilarbetet anser jag däremot likna *face-work*, individens arbete med att upprätthålla sitt *face* i den sociala interaktionen.

I detta kapitel har det blivit tydligt att det finns många olika motivationsaspekter för att börja blogga samt att bloggen är ett bra instrument för självrepresentation. I stort sätt kan detta sammanfattas som så att all bloggande, oavsett vilken form det har, på ett eller annat sätt handlar om självpromotion. Därför förväntar jag mig också se i min intervjustudie att forskarna bland annat bloggar för att representera sig själva i detta forum.

⁵⁵ Heide, Johansson & Simonsson, *Kommunikation & Organisation*, s. 173.

⁵⁶ Goffman, *Jaget och maskerna*, s. 218.

⁵⁷ Heide, Johansson & Simonsson, *Kommunikation & Organisation*, s. 173.

⁵⁸ *Ibid*, s. 174.

⁵⁹ Goffman, *Interaction Ritual – Essays on face-to-face behavior*.

4 Metod

I detta avsnitt kommer jag förklara vilken metod jag använder mig av i min studie. I samband med detta kommer jag diskutera varför denna metod är passande för just min studie och vilka för- och nackdelar metoden för med sig. Vidare kommer jag redogöra för tillvägagångssättet med den valda metoden.

4.1 Metodval

För att kunna besvara frågan efter hur forskarna vid Göteborgs universitet ser på sitt bloggande och vad det är som motiverar forskarna till att blogga krävs det en metod som gör det möjligt att ställa djupgående frågor till bloggande forskare samt följa upp de svaren som forskarna ger. En annan aspekt som kan ge mycket värdefull information är kroppsspråket i samband med det verbala svaret på en fråga.⁶⁰ Därför anser jag att metoden även bör tillåta observationen av den icke-verbala responsen, så som till exempel ett leende som kan antyda att det verbala svaret är ironiskt. Dessa krav på metod uppfylls enligt min uppfattning framförallt av etnografiska studier. Då jag ser huvudfokus av min studie i att ta del av forskarnas tankar och åsikter anser jag att den bästa metoden för denna studie är respondentintervjuer⁶¹ eftersom jag på så sätt kan fråga forskarna direkt efter sina motiv för bloggandet. Forskarnas egen uppfattning om bloggandet kan vidare bidra med uppgifter om hur Informationsenheten kan hjälpa till att stärka forskarbloggarna.

För att få svar på mina frågor väljer jag därför att genomföra kvalitativa djupintervjuer med bloggande forskare vid Göteborgs universitet. Utgående från Kvales och Brinkmanns metaforer, där intervjuaren antingen kan betraktas som malmletare eller som resenär, ser jag mig i position av intervjuaren i denna studie som malmletare. Detta innebär att intervjuerna är till för att samla in kunskap som finns i respektive intervjuperson och att själva intervjusituationen utgör en ort för datainsamling som är åtskild från det senare analysmomentet.⁶²

Intervjuerna som jag ska genomföra kommer att vara semistrukturerade, vilket innebär att jag i förväg kommer att ta fram en intervjuguide med ett flertal elementära frågor som jag bedömer är viktiga att få svar på under intervjuens gång för att slutligen kunna besvara forskningsfrågorna. Samtidigt är det under en semistrukturerad intervju möjligt att ställa följdfrågor för att till exempel få ett mer förtydligande svar. På så sätt kan ny information tillkomma såväl som det finns möjlighet för viktiga aspekter som kan ha missats i intervjuguiden att fortfarande komma fram under själva intervjun.⁶³ Det är fullt möjligt att en av de intervjuade forskare tar upp en tanke eller idé som jag inte har tänkt på tidigare och som således inte finns med i intervjuguiden. I sådana fall är det viktigt att få även denna nya tanke uttömd samt tillåta att andra intervjuer kan kompletteras med frågor efter den ny framkomna aspekten. Den semistrukturerade intervjun kräver således

⁶⁰ Marshall och Rossman, *Designing Qualitative Research*, s. 188f.

⁶¹ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wägnerud, *Metodpraktikan*, s. 253.

⁶² Kvale och Brinkmann, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, s. 64f.

⁶³ Aspers, *Etnografiska metoder*, s. 137.

att jag som intervjuare är mer reaktiv till respondenternas svar än vad exempelvis en helstrukturerad intervju hade erfordrat. Samtidigt anser jag dock att denna intervjuform inte är lika väl lämpad för den här sortens studie, då den helstrukturerade intervjun missar all ytterligare information som kan hämtas in genom att följa upp respondenternas svar.⁶⁴ Andra intervjuformer, som den tematiskt öppna intervjun och den helt öppna intervjun anser jag inte heller lämpad som metod i denna studie, då jag bedömer att risken för att det som diskuteras vid intervjutillfällena skulle flyta för långt från forskningsfrågornas fokus är för stort.⁶⁵ Dessa två sistnämnda intervjuformer stämmer enligt min uppfattning dessutom mer överens med Kvales och Brinkmanns metafor av intervjuaren som resenär, där kunskap konstrueras i ett samspel av intervjuare och respondent.⁶⁶ Den utgör således motsatsen till malmletaren, rollen som jag planerar för som intervjuare i denna studie.

Intervjuerna som jag ska genomföra ska ske en och en för att jag ska kunna ta del av varje respondents åsikter. Alternativet att genomföra intervjuer i grupp kan visserligen främja diskussionen de olika deltagarna emellan och kan på så sätt lyfta och utveckla idéer som skulle kunna glömmas i en intervju en och en, dock minskar fokusgruppintervjuerna även intervjuarens kontroll över själva intervjuprocessen.⁶⁷ Vidare anser jag att det i samband med denna studie hade varit ytterst svårt att genomföra fokusgruppintervjuer, eftersom det hade krävt att de olika forskarna hade haft tid för att träffas samtidigt. Detta kändes högst otroligt då det var att förvänta att alla skulle ha olika engagemang i form av föreläsningar, konferenser med mera att fullfölja. En förmodan som visade sig stämma väl när det var dags att boka tider för de enskilda intervjuerna. Ytterligare en aspekt som jag anser talar mot fokusgruppintervjuer i detta samband är att det är mycket troligt forskarna känner varandra, vilket kan leda till en viss ojämnhet i fokusgruppsituationen då deltagarna har en tidigare relation till varandra medan jag som moderator står utanför denna grupp. Detta skulle kunna leda till att samtalet forskarna emellan sker på ett plan med referenspunkter som är fullt förståeliga för dem men som jag inte känner till, vilket således skulle försvåra analysen och tolkningen av det som sägs i gruppdiskussionen.

Visserligen går det inte att utesluta att forskarna kommer använda sig av för mig okända referenspunkter i de enskilda intervjuerna heller, men jag anser att det i en enskild intervju föreligger ett mer jämställt förhållande mellan intervjuaren och respondenten än i en fokusgruppdiskussion, vilket gör det enklare att be om förtydligande. Därför anser jag att enskilda intervjuer är en bättre metod att använda sig av i denna undersökning.

4.2 Tillvägagångssätt

I de följande avsnitten kommer jag redogöra för hur studien är utformad och hur den genomfördes under vårterminen 2012. Jag kommer förklara hur jag gick till väga med

⁶⁴ Ibid, s.137.

⁶⁵ Ibid, s. 137f.

⁶⁶ Kvale och Brinkmann, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, s. 64f.

⁶⁷ Ibid, s.166.

urvalet av respondenter till intervjuerna, hur intervjuguiden skapades och slutligen hur själva intervjuerna genomfördes.

4.2.1 Urval av respondenter

Utifrån frågeställningarna som ligger till grund för studien, anser jag att de personer som kan förväntas veta mest om vad det innebär att vara en forskare som bloggar vid Göteborgs universitet är just forskare vid Göteborgs universitet som underhåller en forskarblogg. Därför letade jag efter bloggande forskare vid Göteborgs universitet. Genom att kontakta de olika fakulteters webbansvariga samt att söka efter forskarbloggar via Göteborgs universitets hemsida fick jag reda på vilka dessa forskare är. Sammanlagt kunde jag hitta 26 forskarbloggar skrivna av forskare vid Göteborgs universitet på detta sätt. I samband med forskningsundersökningar som denna är det alltid viktigt att tänka igenom etiska aspekter som kan påverka studien.⁶⁸ Den relativt lilla ursprungsgruppen som jag kan dra mitt urval ifrån spelar i samband med denna diskussion en särskild viktig roll, framförallt i samband med frågan kring respondenternas konfidentialitet. Att utlova respondenterna konfidentialitet innebär att jag utelämnar privat data som kan identifiera de enskilda forskarna i min redovisning av studien.⁶⁹ Med den lilla ursprungsgruppen finns det dock en risk att enskilda forskare lättare kan kännas igen utifrån kommentarer och åsikter de yttrar i intervjun än vad som hade varit möjligt hade studien haft en större ursprungsgrupp att göra urvalet utifrån. Det är således viktigt för forskarna som jag intervjuar att förstå dessa förutsättningar även om jag i min redovisning av studien inte kommer namnge forskarna och avkodar information så som ålder och kön, istället refererar jag till forskarna som "R1, R2, ..., RX".

För att se hur de olika bloggarna är utformade och huruvida det finns skillnader mellan dessa tittade jag sedan närmre på de olika bloggarna. Detta för att jag anser att en spridning mellan till exempel olika stilar av forskarbloggar kan ge intressanta insikter för studien. Vidare ville jag gärna intervjuar forskare från olika fakultet för att undvika ensidiga svar och att studien skulle färgas allt för mycket av en viss forskningsdisciplin. Ytterligare ett kriterium för urvalet var att forskarbloggen skulle vara aktiv, vilket jag definierar som att den ska ha uppdaterats minst en gång under det senaste halvåret vid tidpunkten för urvalet.

Efter att ha gått igenom de olika bloggarna utifrån de nämnda kriterierna tog jag kontakt med de 20 forskare vid Göteborgs universitet som jag hittade genom min sökning, som uppfyllde alla ovan nämnda krav och frågade om de hade möjlighet och lust att ställa upp för en intervju. Min målsättning för att få ett någorlunda brett urval som kunde leda till mättnad i studien var att genomföra kring tio intervjuer. Sammanlagt fick jag positiv respons av tolv forskare som gärna ville delta i studien, slutligen kunde dock bara elva intervjuer genomföras på grund av sjukdom. Intervjuerna ägde rum under en tidsperiod av fyra veckor mellan mitten av februari och början av mars 2012. Vid denna tidpunkt var jag väl medveten om att antalet intervjuer skulle kunna behöva justeras i fall underlaget

⁶⁸ Ibid, s. 84ff.

⁶⁹ Ibid, s. 88f.

inte räckte till för att uppnå mättnad. Intervjulängden varierade från intervju till intervju, vilket jag tror hänger ihop med att jag själv lärde mig mer och mer om hur jag skulle leda igenom intervjun med varje intervju jag genomförde. Överlag ligger längden på intervjuerna mellan en timme och en och en halv timme. Trots att några av intervjuerna alltså varade längre än andra lyckades jag få all information hos alla intervjuade forskare. Att vissa intervjuer tog längre tid hängde också ihop med att den ena intervjuade forskaren exemplifierade mer eller svävade ut lite mer än den andra när denne svarade på mina frågor.

För att intervjuerna skulle ske i en för respondenterna trygg miljö bestämde jag mig för att låta de välja vart vi skulle träffas för intervjun. Det visade sig att alla föredrog en lugn miljö där vi kunde prata ostört, i de flesta fall var detta forskarnas tjänsterum. Valet av en lugn miljö var vidare önskvärd även från min sida, då jag ville spela in intervjuerna med hjälp av inspelningsfunktionen i mobiltelefonen. En allt för stökig och högljudd omgivning hade kunnat föra till problem vid den senare transkriberingen, då det hade kunnat bli svårt att höra exakt vad de enskilda forskarna sa. Anledningen till att jag väljer att spela in intervjuerna med hjälp av mobiltelefonen är att jag anser att detta är en mycket vardaglig redskap så att förhoppningen är att den inte stör samtalet lika mycket som en separat inspelningsapparat. Även om det är troligt att de olika forskarna utifrån sin egen forskning är vana vid andra inspelningsredskap så som diktafon tror jag att det är en fördel att använda sig av mer vardagliga redskap då detta bevarar mer av det naturliga i intervjusamtalet, vilket jag anser är mycket viktigt för svarens äkthet.

4.2.2 Intervjuguide

Framtagningen av intervjuguiden var en fortlöpande process under de första veckorna av arbetet med studien. För att formulera relevanta frågor utgick jag från den litteratur jag hade läst om bloggar och forskarbloggar såväl som människors motivation att dela med sig i en blogg.

Själva intervjuguiden består sedan av sju teman:

- 1) Intro
- 2) Om Personen
- 3) Om bloggar i allmänt
- 4) Om forskarens egen blogg
- 5) I relation till rollen som forskare
- 6) Om motivationen
- 7) Avslutning

Tema ett är, vid sidan om den uppenbara öppningen av intervjun, framförallt till för att informerar respondenterna om ramarna för studien. Här informerar jag respondenterna bland annat om att de när som helst kan avbryta intervjun om de inte vill vara med längre. En annan viktig aspekt här är respondenternas konfidentialitet. Jag upplyser forskarna om att jag inte kommer namnge dem i mitt skriftliga arbete. Redan vid transkriberingen kommer jag att avkoda materialet på detta sätt. Vidare kommer jag här tydligt informera

respondenterna om att de ingår i den relativt lilla ursprungsgruppen av forskare vid Göteborgs universitet som bloggar som jag sedan har dragit mitt urval ur och hur detta kan påverka graden av möjligheten till igenkännandet trots avkodningen enligt diskussionen ovan.

Tema sju är också mer av en formalitet. Respondenterna får här möjlighet att lägga till något som jag inte har frågat efter men som han eller hon gärna vill ha sagt i samband med intervjun. Sedan kommer jag be forskarna att få återkomma i fall det dyker upp fler frågor eller oklarheter i ett senare skede av studien och jag kommer tacka de för att de tog sig tid för att medverka i studien.

Dessa formalia ligger av naturliga skäl i början och slutet av intervjun. De resterande teman som slutligen kommer utgöra själva materialet till studien är dock på grund av den semistrukturerade karaktären av intervjun inte bunden till någon ordning. Dessa teman kommer jag att ta upp så som de flyter naturligt i de enskilda intervjuerna. Vilka mer specifika frågor som ingår i de olika temana kan utläsas av bilaga 9.1.

4.2.3 Intervjuer och bearbetning

Intervjuerna gick överlag väldigt bra. Enbart den första respondenten behövde jag träffa en gång till vid ett senare tillfälle, eftersom den sista tredjedelen av intervjun inte hade blivit inspelat. Annars genomfördes intervjuerna utan större problem.

Intervjuerna varade mellan en timme och en och en halv timmar var. Framförallt de första intervjuerna tog lite längre tid, vilket jag tror kan till viss del beror på att jag inte var lika van vid att intervjua i början av intervjuperioden som i slutet. En annan orsak till tidsskillnaden är att varje person jag intervjuade är olika, medan den ena svarade mycket kort och koncist, svarade nästa person utförligt och berättade gärna små anekdoter ur arbetsvardagen.

Jag transkriberade intervjuerna själv i så nära anslutning som möjlig till själva intervjutillfällena för att jag då fortfarande hade samtalet färskt i minnet och hade lättare att komma ihåg eventuella non-verbala tecken. Transkriberingarna jag gjorde är bastranskriberingar, det vill säga att jag avsåg från att transkribera pauser, upprepningar med mera eftersom det viktiga för min analys är vad respondenterna i intervjuerna har sagt, inte hur detaljuttatet av alla orden ser ut eller hur långa pauser respondenterna gjorde i sina svar.⁷⁰ I transkriberingarna har jag följt respondenternas talspråk, har en respondent till exempel sagt "nån" så har jag transkriberat detta som "nån" och inte gjort om ordet till det mer skriftspråkliga "någon". Citat som har varit grammatiskt felaktiga på grund av talspråkets semantik har jag rättat i den mån det behövdes för att göra de mer lättförståeliga i skriftspråk. Jag har dock varit noga med att inte ändra innebörden av det sagda, så att alla citat som visas i detta arbete återger den information som forskarna har gett i intervjuerna.

⁷⁰ Norrby, *Samtalsanalys*, s.89f.

4.2.4 Utvärdering

Som sagt har längden av intervjuerna varierad i min studie, detta påverkade dock inte hur mycket information jag fick fram i de olika intervjuerna utan alla mina frågor besvarades i varje intervju. Efter bara några intervjuer började svaren angående de olika temana i intervjuguiden upprepas och eftersom detta fortsatte in till den sista intervjun jag genomförde, anser jag att studien uppfyller kravet på reliabilitet.

Intervjuguiden som jag hade förberedd och tog med mig in till intervjuerna har fungerat väl, det var lätt för mig att följa intervjuguiden och frågorna täckte de aspekter jag ville utreda. Följdfrågor som jag ställde i intervjuerna och som inte var en del av själva intervjuguiden ställde jag enbart för att fördjupa sådant som inte hade kommit fram tillräckligt tydligt i svaren på de tidigare frågorna, inte för att någon aspekt hade missats i intervjuguiden. Genom mina intervjuer har jag fått fram ett stort material som innehåller mycket och relevant information för min studie och frågeställningarna som finns i kapitel 1.1 har alla blivit besvarade av materialet. Jag anser därför att min studie uppfyller validitetskravet.

Vidare anser jag att mitt val att genomföra respondentintervjuer har visat sig vara rätt metod för att just få fram den informationen som besvarar studiens frågeställningar. Jag har kunnat ställa djupgående frågor och följdfrågor samtidigt som jag har kunnat ta del av icke-verbala tecken som visar sig i kroppsspråket, på ett sätt som hade visat sig svårt med andra metoder.

5 Resultat och analys

I detta kapitel kommer jag att redovisa resultaten av intervjustudien och koppla dessa till den information som jag har lagt fram i litteratur- och teorikapitlet. Under analysen av materialet tog jag fram sju återkommande teman i alla intervjuer: Omgivningen, arbete med bloggen, relation till forskarrollen, roll för forskningskommunikation, trösklar och hjälpmedel, motivation och inspiration samt fördelar och nackdelar. Redovisningen av resultaten kommer därför att ske utifrån dessa teman.

I dessa delkapitel kommer jag sedan att dra kopplingen till de tidigare presenterade teorierna *uses and gratifications*, Goffmans *face* och *face-work*, Nardi et.al.s kartläggning av motivationsaspekter och Kjellbergs forskning om forskarbloggar. Vidare kommer jag att beskriva hur forskarbloggarna i min studie kan delas in i olika bloggkategorier utifrån Halavais' indelning (se Figur 2). Alla bloggar av forskare i denna studie kan klassas som ämnesstyrda och eller filterblogg enligt de av Walker Redberg framtagna bloggstile (se Figur 1), den personliga bloggen är som tidigare nämnt inte relevant i samband med forskarbloggar enligt min definition.

Innan jag går in på de ovan nämnda teman är det intressant att veta hur forskarna som har en forskarblogg ser på bloggar i allmänhet. Medan några ser på bloggen som en möjlighet att koppla av ser andra den som en bra nyhetskanal. Det återkommer vidare en diskussion kring bloggans seriositet och att det finns stora skillnader mellan hur seriösa olika bloggar är. I intervjuerna blev det tydligt att seriös i detta sammanhang för forskarna betyder att bloggen belyser ett ämne genom att lägga fram argument och bevis till skillnad från oseriösa bloggar där skribenten bara tycker och inte lägger fram några belägg. Vidare ser forskarna att en seriös blogg handlar om ämnen som de anser är viktiga för samhället, till exempel politik, nyhetsdebatt och så klart forskning. Teman som forskarna anser vara oviktiga är till exempel mode eller kändisrykten, varför de anser att bloggar som handlar om sådant är oseriösa.

Även om den första tanken kring ordet blogg bland de tillfrågade forskarna varierar minst lika mycket som antalet definitioner på vad en blogg är, som finns idag, beskriver de flesta av forskarna att de först kom i kontakt med bloggar allteftersom fenomenet blogg dök upp och blev mer och mer populärt, det vill säga att de första bloggar forskarna kom i kontakt med var privata bloggar. Bara en av de intervjuade forskarna uppger att den första kontakten med bloggar var i samband med forskarbloggar och då inte ens forskarbloggen i sig utan kontakten bestod i en avhandling som höll på skrivas kring forskarbloggar.

Detta ser jag som ett tecken på att bloggar är mycket vanligare i de sammanhang som forskarna ser som oseriösa, det vill säga mjuka teman som mode eller kändisar, än i samband med forskning och forskningskommunikation, som tematiserar betydligt mer hård information och därför av forskarna ses som seriösa.

5.1 Omgivningen

I samband med temat omgivningen beskriver forskarna hur deras omgivning, både den privata och den professionella, reagerar på att de bloggar. Själva medvetenheten om

omvärldens reaktioner ser jag relaterad till Goffmans face-work som ju avser att skapa en viss bild av sig själv inför omvärlden. I detta arbete ingår också att ta del av omvärldens reaktion för att kunna göra eventuella förändringar i sitt face-work för att förmedla den önskade bilden av sig själv.

Överlag förmedlar de forskare som jag har intervjuat en bild av att deras omgivning reagerar positivt på deras sysselsättning med bloggen och påpekar att det inte anses vara särskild märkvärdigt att en forskare skulle få för sig att blogga.

R4: "Resedagböckerna tycker folk är roliga, för de kan följa med i vad man gör och så. [...] Det är positivt, det är liksom inget konstigt."

R3: "Det är ju ingen sensation det. Då [för ett år sen] var det ju ganska etablerat. Det är ju inget speciellt idag."

Detta tyder således på att bloggar har kommit till att bli en del av vardagen och att det idag inte är något speciellt med att ha en blogg. De reaktioner som forskare har fått, som tyder på en viss förvåning kring att respektive forskare bloggar, hänger inte så mycket ihop med att det just är en blogg som skrivs utan det som omgivningen snarare har svårt att förstå är att forskarna hinner underhålla sin blogg utöver sitt vanliga arbete, eftersom bloggen i dagsläget inte anses vara en del av forskararbetet.

R1: "Den vanligaste frågan måste nog vara varför. [...] Nästa fråga, och det är mer bland kollegor, är tid. Att du hinner!"

Denna förvåning över att forskarna hinner med sin blogg tyder på att många inte ser hur de själva skulle kunna få en blogg att fungera på ett bra sätt. Detta speglar sig även i de intervjuade forskarnas uppfattning om att de ändå är rätt ovanligt i deras omgivning att blogga.

R11: "[...] De flesta gör det ju inte. Jag känner folk som gör det, både privat och kollegor, men det vanligaste är ju att man inte gör det."

Samtidigt som forskarna alltså anser att det inte är särskild vanligt bland forskarkollegorna att blogga skulle de gärna vilja se att det blir fler bloggande forskare, då de anser att bloggen är ett mycket enkelt och bra sätt att fullfölja samverkansuppgiften.

R2: "Jag tycker att det är viktigt att man bara gör det som man är bekväm med. Man måste känna att formen passar en tror jag. [...] Men jag skulle gärna se att fler nyttjade möjligheten av att skriva om sin egen forskning och sitt eget forskningsområde."

R1: "Jag skulle jätte gärna vilja se fler, just för tredje uppgiften är väl det först, alltså att få ut information som folk kan fatta. Att det som vi inom universitetet håller på med är inte en massa skumt och magiskt och stort."

När det gäller frågan kring huruvida bloggen har gett forskarna ett bredare nätverk har forskarna lite olika uppfattningar om huruvida deras nätverk är bloggans förtjänst. Några av forskarna anser att bloggen har vidgat deras nätverk.

R11: "Ja, absolut. Både med andra bloggare och det blir ju direkt, men också indirekt att det öppnar upp för kontakter i andra sfärer som man inte kommer åt annars."

Andra tycker inte att det enbart är bloggen som genererar nya kontakter utan anser snarare att internet och sociala medier överlag bidrar till detta.

R2: "Det är mera nätverk, individnätverk, på Twitter. [...] Jag läser deras twitterinlägg istället och det de länkar till och då deras bloggar ibland [...] och det är oftast personer som jag känner, men det är ju också så att jag har lärt känna en massa personer den vägen."

R1: "Det virtuella nätet är ju jättespännande och intressant och kul och man kan använda det och man får stöd och man får tankar och man kan mejla... och jag har fått nya bekanta, nya kollegor, nya intressanta människor att föra diskussioner med."

Slutligen finns även några forskare som inte anser att bloggen har gett de ett större nätverk. Några anser helt enkelt inte att hänvisningar till andra bloggar är ett nätverk, andra har däremot startat sin blogg för inte allt för länge sen och tycker att de inte har hunnit med att vidga sitt nätverk genom bloggen på den korta tiden.

R3: "Jag har ju kontakt med andra bloggare i den svenska bloggofären. Det blir ju att man hänvisar till varandra och sånt där. Men inte nåt sånt nätverk egentligen."

R10: "Jag har ju startat upp den här bloggen [...] men jag har inte kommit så långt."

Större delen av de intervjuade forskarna ser dock att bloggen eller andra sociala medier har hjälpt de att skapa nya kontakter. Detta visade sig även i Kjellbergs intervjustudie med bloggande forskare i hela Sverige och verkar således inte bara gälla för forskarna vid Göteborgs universitet som jag har intervjuat.

Ett fåtal av forskarna jag intervjuade berättade även att de märker av att medier blir mer intresserade av dem eller deras forskning och åsikter på grund av deras blogg. Dels genom att helt enkelt höra av sig till forskarna eller genom att använda sig av det som har skrivits på bloggen i fråga i en medierapportering.

R9: " Det händer att journalister hör av sig för att de har läst min blogg."

R5: "Det har alltså hänt fyra, fem, sex gånger att nånting jag har skrivit sen två dagar senare har tagits upp i vetenskapsradion eller i nån tidning."

I de fall där journalister med mera tar kontakt med forskarna på grund av deras blogg anser jag att även detta är en del av att vidga sitt nätverk. Används informationen från bloggen endast i medierapporteringen utan att journalisterna har varit i direkt kontakt med den bloggande forskaren anser jag snarare är kopplad till att informera allmänheten, även om detta i det här fallet blir indirekt då informationen når allmänheten via traditionella mediekkanaler istället för forskarens egen blogg. Det utesluter så klart inte att allmänheten kan ta del av informationen både via bloggen och via traditionella nyhetsmedier.

Överlag ser jag här att forskarna genom bloggen kommer i kontakt med omvärlden, antingen med kollegor, media eller allmänheten. Detta stämmer överens med Nardi et al.s motivationsfaktor att bloggen är ett forum för gemenskap och även i Kjellbergs studie har det kommit fram att forskare genom bloggen möter andra och att detta öppnar upp för både gemenskap och interaktion.

All information forskarna ger kring sin omgivning och hur den påverkar och påverkas av deras bloggande är en del av svaret på frågeställningen kring hur forskarna arbetar med sina bloggar, till exempel i avseenden som nätverksbyggande (se ovan). Huvudsakligen besvaras denna frågeställning dock i efterföljande delkapitel.

5.2 Arbete med bloggen

I detta avsnitt ska jag kartlägga hur forskarnas arbete med bloggen ser ut rent praktiskt, detta innebär frågor som hur mycket tid forskarna lägger på bloggandet och vilka verktyg och språk de använder sig av när de bloggar. Vidare kommer jag även redovisa hur forskarna förhåller sig till moderering av den egna bloggen och i fall det sker visa hur, samt hur de jobbar med interaktionen på sin blogg.

5.2.1 Praktiskt arbete med bloggen

Tiden som forskarna lägger på att blogga varierar de olika forskarna emellan. Det kan vara några minuter eller flera timmar. Detta beror på olika orsaker: Ett blogginlägg kan vara längre än ett annat, en forskare kanske skriver flera blogginlägg under en viss period där andra skriver färre och så vidare.

R6: " Jag lägger lite för lite nu. Jag lägger nog kanske en timme i veckan liksom. Överlag, om jag skulle lägga två tre timmar i veckan så skulle jag nog kunna hålla det på en bra nivå."

R11: "Det är väldigt varierande. I vissa veckor hinner jag inte alls, andra veckor kan jag säkert skriva tre inlägg och då blir det ju ett par timmar kanske. Men säg med allting kan det variera mellan 0 och 3 timmar i veckan. Vad det gäller att skriva på min blogg alltså."

Forskarna i min studie verkar mer angelägna om att kvalitén på blogginläggen är bra snarare än att satsa på kvantitet med många frekventa inlägg, varför det är vanligt att det går längre tid mellan två inlägg, men dessa är då väl genomarbetad.

R7: "Alltså jag har ingen sån ambition att det måste uppdateras varje vecka eller så. Utan ibland så... blir det så, så kan det bli flera gånger i veckan och blir det inte så, så blir det inte så. Jag är nöjd med det."

R10: "Jag skriver när det finns nåt. [...] På nåt sätt har jag inget krav på mig att den ska uppdateras."

För några forskare innebär arbetet med bloggen inte bara att skriva ett inlägg utan även att läsa annat material som sedan kan användas för att skriva ett blogginlägg. Vidare säger dessa forskare att de även lägger mycket tid på att besvara kommentarer på bloggen, vilket givetvis tar olika lång tid beroende på hur många kommentarer som kommer in på olika inlägg.

R2: "Det blir ju en eller två timmar om dagen. Att jag sitter och läser bloggar kanske en halv timme eller tre kvart och sen resten av tiden är ju då att jag läser artiklar som det är länkar till eller skriver själv eller surfar runt på facebook och ser vad folk har gjort sen igår och sånt. [...] När jag skriver en bloggpost så tar det oftast minst en timme [...] och sen kommer svara på kommentarer och sådär. Nu blir det två timmar i veckan skulle jag säga, minimum två timmar i veckan."

När det gäller själva arbetsverktyget för att skriva blogginlägg visar det sig att datorn är det huvudsakliga redskapet bland de tillfrågade forskarna för att skriva. Bara få använder sig av andra verktyg så som mobilen eller surfplattor för att uppdatera bloggen och då är det snarare som komplement och inte som huvudsakliga arbetsredskap.

R1: "I regel skriver jag i ett worddokument för rättstavningens skull. Nu finns rättstavningen även i webbverktyget, men jag tycker om att ha det lokalt sparad. [...] men sitter jag på en buss och kommer på en fånig idé så kan jag lika gärna skriva det direkt i telefonen."

R2: "Om det är nåt längre eller lite stökigare jag ska skriva eller om jag är någonstans där jag inte riktigt litar på uppkopplingen, då skriver jag det i word, men nästan alltid direkt [i bloggen]."

En stor andel av de intervjuade forskarna uppger vidare att de gör utkast av ett blogginlägg innan de publicerar denna.

R3: "Jag är en sådan person att jag måste arbeta om mina texter, så att jag skriver utkast och jobbar med det fram och tillbaka ett tag. Det går ju tyvärr inte fort alltså. Jag måste redigera det och låta det vila ett tag och titta på det igen."

R11: "Alltså en kortare text skriver man direkt i bloggen, ska det vara en längre text så är det ofta att man skriver och inte hinner färdigt med det och så skriver man vidare nån annan gång. Det är ju svårt att få tid till att blogga,

då får man ta de möjligheter som ges och då är det ofta att man återvänder till texter man har påbörjat, så..."

Utifrån dessa uttalanden verkar det som att den huvudsakliga anledningen till att använda sig av datorn för att uppdatera bloggen ligger i att man har en bättre översikt över hela bloggen samt att det är enklare att arbeta om texterna innan man publicerar. Forskarna verkar uppfatta de nya mobila redskapen som verktyg där man snabbt kan skriva ihop och publicera korta tankar, medan de framför datorn tar sig tid för att skriva längre texter som kan redigeras.

Alla forskare som jag har talat med i samband med denna studie skriver sina bloggar på svenska. Detta beror till stor del på att forskarna är verksamma i nationella forskningsområden, det vill säga att de forskar om sådant som är specifikt för Sverige och riktar sig till en svensk målgrupp, varför det är rimligt att skriva sina blogginlägg på svenska för att just nå denna målgrupp. Bara en av forskarna, som har flera olika bloggar, väljer att ha en av dessa bloggar på engelska.

R1: "Du borde bara blogga på svenska för att bli känd i ditt fält i ditt hemland, absolut och du borde blogga på engelska för att öva ditt språk. All blogging på svenska och engelska är språkövning och en av de viktiga sakerna en doktorand lär sig att jobba mot."

Den främsta anledningen för att svenska är det dominanta språket på forskarnas bloggar är att de riktar sig till läsare i Sverige. Det är rimligt att bloggen då får större genomslag om den är skriven på svenska. Fördelen med att skriva på engelska är däremot att man även kan nå ut till läsare världen runt. Beroende på vilket forskningsområde man är verksam inom och som man bloggar om kan det alltså vara bättre att skriva på svenska för vissa forskare medan andra kan ha större nytta av att skriva på engelska.

5.2.2 Interaktion och moderering

Vid frågan om interaktionen med bloggläsarna ser jag en direkt koppling till Nardi et.al.s motivationsfaktor bloggen som gemenskapens forum, då interaktion förutsätter kontakten med andra. Kjellberg lägger i detta sammanhang fram att interaktionen i sig ofta sker på andra sätt än via bloggen, men att den initieras genom bloggen. I mina intervjuer visar det sig att forskarna dels tycker att interaktionen varierar mycket beroende på vad inläggen handlar om och dels att det händer mer interaktion förr än vad det gör nu.

R1: " Det sker inte så mycket dialog. [...] Det är snarare så att du har en produktion, att folk hittar dina skrifter, tankar, idéer och kopplar till dem. Så kommentarerna varierar väldigt mycket. [...] När Twitter kom så började folk kommentera mindre på bloggar."

R5: "Folk är mer intresserade av att läsa än att skriva. Och när de skriver så är de oftast bara negativa. [...] Jag tycker det [interaktion] är jättebra om man kan få en diskussion."

Anledningen till att det kommenteras mindre på bloggar nu än vad det gjordes förr ser några av forskarna i att det tillkom andra sociala medier med tiden, som till exempel Twitter, som tog över kommentarsfunktionen istället. Att kommentera via exempelvis Twitter går enligt min uppfattning snabbare, då det är bara korta meddelanden som skrivs här samtidigt som man snabbt kan dela med sig av originaltexten som man kommenterar på. Som respondent 5 säger är människor mer intresserade av att läsa än av att skriva själva, att därför kunna skriva ett kort twittermeddelande som kommentar istället för att utveckla sina argument i en längre bloggkommentar är därför både snabbare och enklare för många människor.

Forskarna visar överlag en stor vilja till att delta i diskussion med sina läsare, men påpekar samtidigt att de inte gillar negativa provokationsdiskussioner som dyker upp allt för ofta, en problematik som inte är begränsad till forskarbloggar utan som alla aktörer i sociala medier som tillhandahåller kommentarfunktioner behöver hantera. Det kan således handla om en forskarblogg lika mycket som det kan handla om hemsidan av en tidning

R1: "Jag är absolut beredd att börja diskutera. [...] Men när det är det här smutskastningsgrej... Alltså det är ju en hobby bland vissa människor att gå in och provocera och så. Ja då ägnar du ju enormt mycket tid åt faktiskt ingenting, så det orkar jag inte med."

R6: "Är man inte beredd att besvara kommentarer ska man inte ha blogg. Det tycker jag liksom är en självklarhet. [...] Är man inte beredd på det så ska man inte blogga."

Bland en del forskare finns det väldigt tydliga åsikter om att interaktion är något som hör till en blogg och att man inte bör ha en blogg om man inte är beredd till att besvara kommentarer. Samtidigt finns det dock röster som påpekar att inte alla kommentarer man får på sin blogg hör till saken och att man inte vill slösa bort tid på lönlösa smutskastningsdiskussioner. Dessa utlöses av troll, människor som skriver kommentarer endast för att provocera och avbryta en tematisk diskussion. Ibland tar forskarna sig friheten att ta bort destruktiva kommentarer som inte tillför någonting till den tematiska diskussionen de önskar sig kring sina inlägg. Trots att forskarna medger att de raderar sådana kommentarer är det bara få som rakt ut säger att de modererar sin blogg. De forskare som säger att de modererar sin blogg gör detta genom att läsa kommentarer innan de publiceras och godkänner kommentarerna som ska synas i bloggen.

R3: "Den som kommer in med en kommentar för första gången, det vill jag titta på och godkänna."

R5: " [kommentarer godkänns innan de publiceras]Dels för att det finns väldigt mycket spam som kommer [...] och dessutom för att folk inte ska kunna skriva vad som helst."

Forskarna som inte säger rakt ut att de modererar sin blogg tenderar snarare att ta bort kommentarer i efterhand, vilket jag dock anser är lika mycket moderering som att granska kommentarer i förväg.

R2: "Ibland slutar det med att jag bara inte svarar eller ibland tar jag bort det de säger. [...] Det är jag som är redaktören och det är jag som bestämmer. Det är jag som står för det som finns på min blogg och jag har [...] all rätt i världen att ta bort det."

R7: "Om jag inte vill ha en kommentar så tar jag bort den, jag har inget som helst problem med det."

Några av forskarna i studien använder sig av en Code of conduct på sina bloggar, som de förväntar sig att läsarna följer när de lämnar kommentarer.

R2: "Jag har skrivit upp det, att man ska hålla sig till ämnet, att man ska använda sig av vårdat språk gärna och att man inte ska förutsätta att andra är idioter."

R3: "Man ska vara hövlig, man ska vara saklig, inga obsceniteter eller nåt. Men det har aldrig behövts kasta ut nån, inte än i alla fall."

Även om de flesta forskarna alltså inte rakt ut pratar om moderering på den egna bloggen anser jag att de åtminstone förbehålla sig rätten till moderering genom att ha en code of conduct på bloggen som gäller som regelverk för vad som är tillåtet. Bara en av forskarna säger klart och tydligt att han eller hon är emot att ha en Code of conduct på sin blogg.

R1: "Jag är allergisk mot regelverk som inte följs, jag är allergisk mot regelverk som ingen orkar läsa. Och de flesta fattar. Och sen är det ju faktiskt så att det här är min lekstuga. Det är min blogg. Vill jag skriva eller inte skriva? Vill jag ta bort eller inte ta bort? Det är mina regler som gäller. Men jag tillåter nästan allt."

Trots att det inte finns en Code of conduct på denna blogg förbehåller sig forskaren ändå rätten till att kunna ta bort kommentarer som går emot forskarens regler, vilket jag i så fall ser som en efterhandsmoderering.

De intervjuade forskarnas konkreta arbete med bloggen ser enligt dessa uttalanden ut som så att forskarna hellre skriver färre men väl genomarbetade blogginlägg än att lägga vikt på kvantitet. I arbetet i bloggen ingår inte bara själva skrivandet av inlägg utan minst lika mycket att ta del av material som kan bli innehåll till ett inlägg. Framförallt skriver forskarna sina inlägg på datorn, även att göra utkast som omarbetas hör till det vanliga. Forskarna i min studie skriver sina blogginlägg på svenska eftersom de riktar sig till svenska läsare. Att svenska forskarbloggar i vanligaste fall skrivs på svenska är något som även Kjellberg har sett i sin studie. I samband med interaktion visar det sig att forskarna gärna vill delta i diskussion med sina läsare men inte vill se provocerande och destruktiva inlägg. Det är idag vanligare att kommentarer på blogginlägg äger rum i andra sociala

medier än direkt i kommentarsfältet av själva bloggen, vilket till viss del ger blogginläggen större spridning. Även om bara få forskare säger orden av att de modererar sin blogg visar det sig vara vanligt med moderering på ett eller annat sätt, antingen genom godkännandet av kommentarer i förväg eller genom att förbehålla sig rätten till att ta bort kommentarer i efterhand. Trots detta är det inte alla forskare som använder sig av en code of conduct som visar vad som är tillåtet och vad som inte är det i förväg. Frågan kring moderering har inte kommit upp i litteraturen kring forskarbloggar, däremot har det under senare tid förts en del diskussioner i medier kring moderering av kommentarfält i online-medier för att hantera destruktiva eller till och med förolämpande kommentarer. Därför är det ett rimligt antagande att moderering är en fråga som inte bara är aktuellt för de bloggande forskarna i min studie utan för andra också.

5.3 Relation till forskarrollen

Fokus i detta avsnitt ligger på bloggen och i vilken relation denna står till de intervjuade forskarnas roll som forskare till skillnad från deras roll som privatperson. Vidare tar jag här upp vilken betydelse bloggen som arbetsverktyg har för de intervjuade forskarna i sitt yrke.

5.3.1 Privat eller professionell sysselsättning?

För det första skiljer jag mellan bloggandet som en privat och som en professionell sysselsättning. Med privat sysselsättning menar jag att forskarna anser att bloggandet inte är en del av deras jobb medan den professionella sysselsättningen innebär att forskarna ser bloggandet som en del av sitt arbete. Den privata sysselsättningen skall inte blandas ihop med den bloggstilen som Walker Redberg kallar för personlig blogg (se Figur 1), som handlar om författarens privatliv och således inte är en forskarblogg enligt den avgränsning jag har gjort inför min studie.

Det är bara få av de intervjuade forskarna som ser bloggandet som en privat sysselsättning och detta är framförallt på grund av att bloggen i första hand representerar forskaren som individ och inte universitetet.

R5: "I och med att jag har [min egen domän] som adress så ser jag det som marknadsföring för mig. [...] Det ger ju mig uppdrag vid sidan av. Jag tycker ju om att skriva, jag kommer göra lite frilansjobb framöver och det är ju tack vare bloggen."

R6: "Jag sitter inte på jobbet och bloggar, jag sitter hemma. [...] Med det här arbetet som vi har så ser jag inte alltid gränsen så jättehård. Man tar alltid jobbet med sig hem och det är ju nackdelen med de digitala medierna att man alltid gör det. [...] Men jag bloggar inte här. Det gör jag inte. [...] Det känns lite för mycket som att ta arbetstid till det. Det gör jag hemma i så fall. Även att sitta och pilla med det. Det känns lite mer privat på nåt sätt. Det hade varit skillnad om det hade legat under GU tror jag. Då tror jag det hade känts mer jobbet."

En anledning som ofta nämns i samband med att bloggen ses som en privat sysselsättning är att bloggarna ligger på externa bloggportaler och inte på universitetets server, något som även Kjellberg har lagt fram som vanligt förekommande bland svenska bloggar.

Att bloggen representerar forskarna som individer snarare än universitetet stämmer dock även för bloggarna av de forskare som anser att bloggen är en professionell sysselsättning och således del av jobbet, vilket är större delen av de tillfrågade forskarna.

R9: "Den är professionellt, det bestämde jag nog från början att den är professionell. Fast däremot kan man väl säga att jag försöker att ha en mer personlig framtoning i bloggen."

R10: "Bloggandet ser jag bara som en del i min tredje uppgift att kommunicera med omvärlden och att vara med och driva en opinion, påverka, kommentera, upplysa, hitta kontakter, nätverkande och sånt. Det har ingenting med min fritid att göra."

Den främsta anledningen för forskarna att se sin blogg som en professionell sysselsättning ser jag utifrån dessa uttalanden i att den tematiskt handlar om sådant som är direkt kopplad till forskarnas ämne eller att forskarna använder bloggen som kommunikationskanal i ett arbetsrelaterat syfte. Även de forskare som ser bloggen som professionell sysselsättning har dock sina bloggar liggandes på externa bloggportaler, precis som de forskare som ser bloggandet som en privat sysselsättning.

Trots att de flesta av forskarna således ser bloggen som en professionell sysselsättning sker själva arbetet med bloggen oftast på egen tid.

R4: "Oftast skriver man ju detta på helger. Därför att veckorna är fulla med annat."

R7: "Det flyter ju ihop för många akademiker tror jag. Att man gör väldigt mycket hemma ändå. [...] Oavsett om man bloggar eller inte tror jag att man gör många saker på fritiden som akademiker."

Att forskarna använder sin egen tid istället för arbetstiden för att skriva på sin blogg beror enligt forskarna själva således på att de känner att de inte har tillräckligt med tid på jobbet för att även underhålla sin blogg. Många anser dessutom att det är svårt att hålla isär arbetstid och privatid som forskare då det är vanligt förekommande att forskarna tar med sig delar av jobbet hem. Detta är samtidigt argumentet som ett par av forskarna använder när de resonerar att de uppdaterar sin blogg på arbetstid.

R11: "Det är väldigt svårt att avgöra vad som är vad [arbetstid eller egen tid]. Jag skulle nog säga att det är arbetstid huvudsakligen. [...] Det är oftare på kvällstid hemma, men så är det ju arbetstid som man tar igen då."

Det blir tydligt att det emellanåt är svårt att skilja på vad som är arbetstid och vad som är egen tid eftersom arbetet som forskare är flexibelt och det är möjligt att arbeta hemifrån

även med uppgifter som har en tydlig koppling till forskaryrket, så som att läsa artiklar i forskningssyfte. Att många av de intervjuade forskarna inte ser tiden de lägger på bloggen som arbetstid trots att det alltså är vanligt att kunna arbeta hemifrån tyder på att inställningen till bloggen och bloggandet är att detta är en slags hobby som man håller på med på fritiden. En anledning till denna inställning kan finnas i att bloggarna skapas utifrån forskarnas egna initiativ och att de, som tidigare nämnt, inte finns under ett gemensamt tak under Göteborgs universitet. Utöver detta så verkar dessutom tidsperspektivet spela in i denna fråga också. Som nämnt av respondent 4 har forskarna många uppgifter som fyller ut den officiella arbetstiden. En tolkning jag gör av detta är att forskarna anser att de bloggar på egen tid eftersom alla deras andra uppgifter gott och väl fyller 40 timmar i veckan.

Forskarnas syn på sitt bloggande avseende relationen mellan bloggen och rollen som forskare kan sammanfattas som så att de flesta av de tillfrågade forskarna ser på bloggen som en professionell sysselsättning eftersom bloggen representerar forskarna i sin yrkesroll och inte som privatperson. Ändå sker mycket av arbetet med bloggen på forskarnas egna privata tid eftersom de ser att de redan har så många uppgifter att göra på den officiella arbetstiden att de inte hinner med bloggen då. De få forskare som ser bloggen mer som en privat sysselsättning förklarar detta främst genom att bloggen inte ligger på universitetets server och genom att bloggen representerar de som individer.

5.3.2 Bloggen som arbetsverktyg

En annan aspekt som spelar in i frågan kring bloggans relation till forskarrollen är bloggans betydelse för forskarna som arbetsverktyg. Det visar sig att bloggen som arbetsverktyg har olika syften för de forskare som tillfrågades i studien. Ett syfte är att bloggen fungerar som verktyg i det vardagliga forskararbetet genom att till exempel vara ett hjälpmedel när det gäller att sortera tankar och spana på idéer. I detta avseende kan forskarbloggarna klassas som anteckningsbok utifrån Halavais' bloggkategorier.

R1: "Det här är ett sätt för mig att reda ut mina tankar. Inget fel med dagböcker och journal och så men det är... vad ska jag säga [...] Skriver jag en anteckning för mig själv så behöver inte den fungera, alltså, för att jag vet vad den betyder. [...] Men ska jag säga det ordet till dig så måste jag faktiskt förklara det, så jag måste bygga idén och därför är bloggandet viktigare, att den är offentligt jämfört med en dagbok där du kan skriva kryptiska små [anteckningar] till dig själv."

R2: "Det är ett viktigt verktyg i den intellektuella biten. Det hjälper mig att skriva de här posterna. Det hjälper mig att bearbeta problematiken. Det kan också ibland vara nyttigt [...] att man kan få föra ut saker och ting. [...] Man får ju för sig själv begreppsliggöra och sätta ord på... göra en analys på grund av egen forskning eller annan forskning. Man tvingas att precisera sig, att dra ut konsekvenserna av det man har läst eller gjort."

Forskarna anser att bloggen är ett bra instrument för att ordna egna tankar för att en blogg just är offentlig. Därför blir anteckningar, som forskarna annars bara skulle skriva ner på ett papper lite snabbt, mer genomtänkt och välformulerad eftersom andra också skall kunna förstå dem. Genom att således ha genomtänkta anteckningar sparade i bloggen kan bloggen även användas som ett arkiv över egna arbeten. Även forskarna i Kjellbergs studier bland svenska forskare som bloggar berättar att de använder bloggen för att sortera sina tankar och idéer då det offentliga skrivandet kräver välformulerad text som således gör anteckningen mer användbar i efterhand.

Utöver att vara ett hjälpmedel när det gäller att strukturera egna tankar öppnar bloggen även upp för nya eller kompletterande tankar och idéer, vilket stämmer överens med Nardi et.al.s indelning av bloggen som musa, där blogg författarna kan lägga ut idéer och få respons från läsare för att utveckla och förbättra dessa idéer. I detta sammanhang kan bloggen vidare kategoriseras som Café enligt Halavais och utgör således en diskussions- och mötespunkt för intresserade. Forskningskommunikationen kan i detta fall betraktas mer som forskningsinteraktion utifrån distinktionerna Almberg och Nyberg har gjort.⁷¹

R2: "Som forskare själv är det också så att man känner att man får input. Jag tycker att det är positivt. De som ligger såhär nästgårds, som man känner "det här skulle jag inte hålla reda på själv, jag skulle nog inte läsa de här tidskrifterna, jag har inte tid..." då får jag liksom lite service."

R1: "Jag kan få andra människor att skicka mig tankar, idéer, mejlar. Ja, så det är den dialogen som är det viktiga."

Detta tror jag kan ske på två sätt, antingen genom att forskarna läser andras bloggar för att få insyn i andra fält, så som respondent 2 indikerar ovan, eller också genom att andra lämnar kommentarer på ett eget blogginlägg som eventuellt tipsar om litteratur eller andra projekt som kan vara intressanta i samband med ämnet det aktuella blogginlägget diskuterar. På så sätt utgör bloggen ett viktigt verktyg för att utveckla och komplettera det egna forskningsarbetet med fler tankar.

När vi pratade om själva bloggen som arbetsverktyg för forskarna framkom det tydligt att bloggen är ett av forskarnas hjälpmedel för att redovisa vad de gör, både för andra men även för forskarna själva. Bloggen används här främst för att arkivera eget material samt för att bevaka omvärlden.

R1: "Det är väldigt svårt att hitta tillbaka till tweets. Men jag går ofta tillbaka till min blogg och letar. Så jag använder det ganska mycket som nån form av databas, minne..."

R8: "Det är också ett sätt att för mina finansörer redovisa vad jag gör och det är ju väldigt få människor som läser en sån blogg, men det är ju också

⁷¹ Se 2.1, s. 9.

ett bra sätt att få ur sig saker och det kan fungera som ett arkiv för mig själv nästan.”

R11: ”Ärligt talat, om jag läser en artikel och vill sammanfatta den lite för mig själv och istället gör jag det i form av ett blogginlägg där jag tipsar om en ny forskningsartikel i mitt ämnesområde, det tar minimalt med extra tid. Det blir en bättre anteckning för mig själv att komma ihåg.”

En av forskarna berättar i detta samband vidare att bloggen även är bra att använda som arkiv för information man har fått ta del av vid olika möten så som konferenser. Bloggen ger en här inte bara möjlighet att dela med sig av den information man får ta del av till andra som inte har varit med på mötet. Att skriva blogginlägg om det som har sagts på till exempel en konferens tvingar också forskaren själv att lyssna bättre just eftersom man ska sammanfatta informationen för andra. På så sätt är bloggen inte bara ett arkiv som man kan återgå till för att hitta information igen utan den kan även göra så att man minns mer information från första början. Att bloggen tar in en arkiveringsfunktion återfinns både i Kjellbergs studie och i Nardi et.al.s motivationsaspekter för att blogga, som en förlängning av aspekten bloggen som musa, där alltså forskarna kan få respons på idéer, sparas automatiskt de idéer forskarna lägger ut på bloggen och kommentarerna på idéerna, så att forskarna inte bara har möjlighet att arkivera själva grundidén utan i stort sett hela utvecklingsprocessen.

Ytterligare en aspekt som väger in i bloggans lämplighet som arbetsverktyg är att den är en bra övning, med det menar forskarna att de genom bloggen får möjlighet att träna på det egna skrivandet och utveckla sin förmåga att författa texter. Detta stämmer överens med det Kjellberg har tagit fram i sin forskning om att skrivandet av texter i bloggen hjälper forskarna att utveckla sina skrivfärdigheter.

R1: ”I tider där jag kanske föreläser mycket då är blogginlägg möjlig att göra mellan föreläsningar. För du kan plocka upp ett ämne, du kan avhandla det och du kan slänga ner det och så är du klar. [...] Det är väldigt viktigt att känna att jag har det här med nån form av produktion.”

R11: ”Det är en bra träning i att formulera sig kortfattat på ett sätt som folk begriper. Jag tror att man blir bättre snabbt. Man får inte använda bloggen för att skriva långa texter utan det måste vara nåt som går hem och då är det svårt. Så det är jättebra träning. Och man lär sig hur texten kan tolkas, uppfattas. Och det tvingar en också kanske att se relevansen i det man håller på med.”

Forskarna påpekar här att bloggen inte bara hjälper de att bli bättre på att skriva texter utan att den också ger möjlighet till att hålla skrivandet aktivt under arbetsperioder där forskarna inte skriver så mycket annars, vilket sedan, när denna period är avslutad, gör det lättare att komma igång igen även med det akademiska skrivandet. Detta är en aspekt som återfinns i Kjellbergs forskning där hon konstaterar att skrivövningen i bloggen, trots

att det är en annan sorts skrivande än i vetenskapliga texter, främjar forskarnas vetenskapliga skrivande också.

Som arbetsverktyg för forskarna har bloggen framförallt betydelse i samband med att kunna jobba med egna idéer, både genom att sortera och strukturera tankarna samt genom att tillhandhålla möjligheten att få respons på idéer man funderar på, genom att andra kan komma med nya synpunkter i kommentarer. På samma gång som detta arbete pågår bygger forskarna i bloggen ett arkiv över sina idéer och tankeprocesser vilket de alltid kan gå tillbaka till, skulle något bli aktuellt igen vid ett senare tillfälle och på samma gång tränar de sina skrivfärdigheter. Genom att bygga upp ett arkiv över de egna arbeten på bloggen kan forskarna vidare visa upp sig inför sina läsare, varför jag betraktar detta som en del av forskarnas imagebyggande, där bloggen således används som instrument för självrepresentation.

5.4 Roll för forskningskommunikation

I intervjuerna visade sig snabbt att bloggen spelar stor roll för forskarna när det gäller att kommunicera forskning. Särskild framstående är bloggans användning för att uppfylla samverkansuppgiften som kräver att forskarna berättar om sin forskning för en bred allmänhet utanför forskarsamhället. Utöver detta anser forskarna i studien att bloggen även spelar roll för forskningskommunikationen avseende ett eget kommunikationsbehov från forskarnas sida och den är viktigt för representationen av både forskarna själva och Göteborgs universitet som deras arbetsgivare. I samband med forskningskommunikation ser jag bloggarna framförallt som en del av Halavais' kategori debattartikel, som i första hand är en kanal för forskaren att uttrycka sina åsikter, men enligt min uppfattning samtidigt innebär informations-spridning, antingen genom att ge information om ett särskilt ämne⁷² eller genom att sammanställa och bearbeta information⁷³.

5.4.1 Samverkansuppgift

När det gäller samverkansuppgiften, som också kallas för "tredje uppgiften", använder forskarna bloggen för olika ändamål. Bloggen är ett utmärkt instrument för att nå ut till olika människor och nästan alla forskare som jag har intervjuat berättar att de använder bloggen just som kommunikationsinstrument för att informera allmänheten om sin forskning. Att bloggen används för att sprida kunskap och information om forskningen ser också Kjellberg i sin studie. Samtidigt tillhandahåller bloggen också möjligheten till att få feedback från allmänheten och föra dialog med läsarna genom kommentarfunktionen, något som utgör särskild attraktionskraft för bloggen som kommunikationsinstrument.

R6: "Ja, det tror jag [att bloggar är ett bra instrument för att kommunicera forskning], men sen ska man ju inte överdriva. Jag menar så många är det inte som läser bloggar. Den stora grejen är väl också att kunna hänvisa till och säga att det finns där."

⁷² Ämnesstyrd blogg, se Figur 1.

⁷³ Filterblogg, se Figur 1.

R2: "Det är väl en grundläggande önskan om dialog. Det tror jag är en drivkraft. Att föra samtal, delta i diskussion. [...] Jag kände att här fanns det en möjlighet att delta i debatt. Jag har ju som forskare i alla år skrivit väldigt mycket debatt- och kulturartiklar och recensioner och så [...] och det här blev liksom en ny arena för det."

Den särskilda fördelen med bloggen som kommunikationsinstrument är att man här har ett forum som ger möjlighet att själv och direkt, utan medlare, kommunicera med allmänheten och informera om det man som forskare håller på med hela dagarna. Andra säger också att just faktumet att nå ut till en större grupp är en motivation i sig, då det känns skönt att fler läser vad man skriver än bara den lilla delen av befolkningen som läser vetenskapliga texter. Det verkar dock finnas två sidor med att använda bloggen som kommunikationsinstrument gentemot allmänheten. För visso är det ett enkelt och snabbt sätt att rikta sig till just de människor som inte läser vetenskapliga publikationer annars, men som respondent 6 påpekar är det långt ifrån alla som läser bloggar, varför man bör vara försiktig med att tro att man som forskare får ett enormt genomslag bara för att man bloggar.

Hur forskarna informerar om sin forskning eller hur de anser att andra forskare informerar om sin forskning skiljer de olika forskarna emellan. En del forskare menar att man ska blogga både om sin egen forskning och andras forskning för att informera om vilka aktuella resultat forskningen har kommit fram till. Detta kan till exempel se ut så att forskarna bloggar om när de har skrivit en artikel i en tidskrift och såklart länkar till den artikeln för att de som är intresserade av ytterligare detaljer kan läsa hela artikeln.

R10: "Har jag en åsikt och vill jag debattera nånting så skriver jag alltid en debattartikel. Det är alltid första prioritet. Sen vill jag informera alla om att jag har skrivit en debattartikel, att jag har en åsikt. Och då kommer bloggen in."

På så sätt är bloggen ett nytt forum för att föra ut information då bloggen ger möjlighet att publicera publikationer från andra medier i ett nytt forum.

R9: "Jag använder den som informationskanal när jag publicerar böcker eller ordnar konferenser och så vidare. Jag använder den för att länka till annan information."

Ett annat sätt att använda bloggen till att informera allmänheten är genom att beskriva själva forskningsprocessen, det vill säga att man bloggar om de olika stegen man som forskare har gått igenom för att komma fram till det resultatet man har kommit fram till.

R8: "Det ska vara vad man kommer fram till men också kanske hur det går till att bedriva den här forskningen och delar av forskningsresultat som kan vara intressanta detaljer."

R7: "Det är ju ett sätt att kunna kommunicera hela tiden. Kontinuerligt. [...] Man avmystifierar forskningen och folk kan se att det är ganska normala människor ändå på sätt och vis."

Det verkar dock överlag vara så att forskarna snarare tenderar till att blogga om när de eller en kollega har fått en ny artikel publicerat och i korta drag sammanfattar denna, än att de berättar om de olika stegen i forskningsprocessen fram till själva publiceringen.

Även om det alltså informeras mer om vad forskarna kommer fram till i sin forskning är det inte självklart att forskarna direkt lägger ut sina forskningsresultat i bloggen. Några av forskarna i studien ser inte några större problem med att publicera forskningsresultat på bloggen, andra tycker dock att det kan vara problematiskt att göra så.

Det som forskarna anser vara problematiskt med publiceringen av resultat i bloggen är framförallt att de är rädda för att bränna sina idéer. De tror att det kan vara svårt att få resultaten publicerade i en tidskrift om de redan har lagt ut dem på sin blogg. Vidare finns det en rädsla för att någon annan skulle kunna stjäla deras forskning om de lägger ut sina forskningsresultat på bloggen.

R3: "Sen skriver man inte om sina senaste resultat på bloggen förrän man har publicerat dem. [...] då blir man ju av med dem."

R7: "Sen tror jag en del kan vara rädda också att liksom bränna sin egen forskning. Att man väntar till allting är peer-reviewad och genomgången och att man inte törs... att man tror att forskningsprocessen i sig inte är så intressant."

Andra forskare i min studie tror däremot inte att det är särskild farligt eller problematiskt att lägga ut resultat på bloggen. Argumenten här kretsar kring att genom att lägga ut sina idéer och arbeten på bloggen kan de visa att de har haft idéerna först, då blogginläggen är daterade. Vidare kan forskarna genom att offentliggöra sin nuvarande forskning få kontakt med andra som forskar om relaterade saker och på så sätt gynna varandras forskning.

R5: "Jag tror inte att man ska vara så rädd för det. Jag tror det kanske snarare kan vara tvärtom att man kommer ut med det och visar: tittar vad vi håller på med. Och så kan ju journalister se det och kollegor kan se det och är det nån som håller på med nåt liknande så kan de hitta ett samarbete. Så jag tror bara att det är bra. Jag tror inte att det är negativt. Det är klart man inte ska publicera data, men man kan ju publicera figurer där det inte går att få ut data på lätt sätt."

R8: "Generellt tror jag att det är bättre att lägga ut idéer så fort som möjligt för då kan man visa att man tidigare har haft dem. [...] Men det är klart, om du utvecklar ett resonemang och hela resonemanget finns ute på bloggen

sen två år tillbaka och sen kommer det, då är det klart att... det kan jag tänka mig att det kan nog försvåra publiceringen i tidskriften.”

Forskarna som ställer sig positiva till att lägga ut resultat på bloggen är dock noga med att påpeka att det är viktigt att man inte lägger ut hela sitt resonemang eller lägger ut data på bloggen. Detta skulle enligt forskarna kunna försvåra att bli publicerad i en tidskrift med mera. Det verkar således vara en balansgång mellan att informera tillräckligt om sin forskning och presentera resultat på bloggen och att lägga ut för mycket information.

Denna studie är som tidigare sagt inte representativ för forskarsamhället över lag på grund av dess kvalitativa utformning. Bland de forskare jag har talat med tycker jag dock kunna se en tendens att huruvida forskarna tycker att det är problematiskt att publicera forskningsresultat direkt i bloggen eller inte kan bero på vilken forskningsdisciplin de är verksamma inom. Jag ser att forskarna som tillhör de mer samhällsvetenskapliga ämnen verkar ha lättare för att lägga ut forskningsresultat på bloggen än de som tillhör de mer naturvetenskapliga ämnen. Huruvida detta stämmer för forskarsamhället i stort och i så fall varför det är så, vore intressant att undersöka i en vidare studie. Själva faktumet att det är ovanligare att blogga om pågående forskning och egna forskningsresultat än andra teman som har anknytning till det egna forskningsområdet stärks dock av att detta även visar sig i Sara Kjellbergs studie av svenska forskarbloggar.

Ytterligare en aspekt relaterad till samverkansuppgiften är ett kommunikationsbehov som några av forskarna påtalar att det finns från allmänhetens sida.

R1: ”Det finns ett intresse för det vi håller på med på högskolan och det glömmet vi oftast av. [...] Icke-forskare är passionerade entusiaster. Jäkla vad de kan argumentera! De kanske inte argumenterar rätt, men det är så mycket passion och tankar... och så drar de idéer och slutsatser och inspiration.”

Samtidigt känner även forskarna av ett eget kommunikationsbehov. I sitt arbete tar forskarna del av mycket information relaterad till den egna forskningen, men inte all denna information får plats i vetenskapliga publikationer, till exempel för att den ligger i periferin till det temat som en publikation handlar om. Bloggen ger forskarna ett forum att skriva ner och bearbeta även sådan information.

R1: ”Jag började blogga som doktorand, vilket innebär att jag har hållit på med ett väldigt stort projekt och var tvungen att vara fokuserad och då var det så att det kom väldigt många saker som störde mig, irriterade mig, roade mig... Och sånt ville jag skriva om men kunde... alltså fick inte. [...] Men bloggen var ett sätt för att få ut de här korta grejerna som jag visste att jag aldrig skulle skriva en hel artikel om det här [...]”

Bloggen ger forskarna således utrymme till att skriva mer fördjupande texter som förklarar mer detaljerad än vad kanske en artikel förklarar och forskarna kan här också skriva inlägg om idéer som inte är tillräckligt utvecklade för att över huvud taget kunna

bli en vetenskaplig artikel. Detta ser jag även i Nardi et.al under aspekten bloggen som katharsis, där alltså forskarna kan använda bloggen som kanal för att följa upp sådant känner stort intresse för oavsett det vetenskapliga arbetet man är fokuserad på just i den stunden. Kjellberg tar också upp denna aspekt i sin studie och kallar den för room of creativity. Kjellberg har efter sina intervjuer här kommit fram till att bloggen dels används för kreativt skrivande, men också för att skriva av sig om sådant som engagerar forskarna.

I rollen för forskningskommunikation är bloggen enligt denna studie viktigt i samband med samverkansuppgiften där forskarna informerar allmänheten om sin forskning. Denna information avser både egen och andras forskning och bloggen utgör här ett nytt forum för att nå ut med informationen.

5.4.2 Diskussionsplattform

Utöver att bloggen tjänar till som kommunikationsverktyg uppger några av forskarna att de använder bloggen som debattforum och diskussionsplattform, helt i enlighet med den bloggkategorin Halavais kallar för Café. Detta kan ta olika former, inlägg i en debatt eller diskussion kan till exempel se ut så att forskarna skriver blogginlägg som kommentarer på en artikel eller någon annans blogginlägg som de har läst. Genom sin expertkunskap på respektive område kan forskarna genom bloggen ta debatten till nästa steg, utveckla och tillföra information eller korrigera felaktig information.

R2: "Även om det inte är min egen forskning alla gånger så är det ju min kunskap som gör att jag kan berätta om den här forskningen på ett sätt som gör att den kan vara betydelsefull eller relevant i en debatt."

R7: "Är man intresserad av att få plats i det offentliga samtalet, i debatt, så är bloggen tillsammans med en massa andra sociala medier ett bra sätt att synas mot en större publik."

Både Nardi et.al och Kjellberg ser denna aspekt i sina studier och förklarar att bloggen används för att uttrycka egna åsikter om ett tema. Framförallt kan forskarna i bloggen uttrycka sin åsikt och opinion på ett sätt som inte är möjligt i vetenskapliga artiklar.

Mycket intressant i detta samband är också att forskarbloggar kan bli ett effektivt redskap för kritik och korrektur inom den akademiska sfären, som respondent 3 berättar om.

R3: "Många tidskrifter har en prepublikation elektroniskt innan det kommer officiellt och det har hänt flera gånger att tidskrifter har fått dra tillbaka artiklar som har varit dåliga. [...] Såna sensationella artiklar som inte håller måttet, de kommer direkt in i korskelden via de här forskarbloggarna. Och i och med att det diskuteras i bloggar så hittas det också av forskare som kan just det fältet. Så det är ett väldigt effektivt sätt att kritisera dåliga artiklar. [...] I och med att det går så fort och att reaktionerna är så starka och att det är många som reagerar samtidigt, så blir det en väldigt kraftig effekt. Där är det ju en nytta tror jag."

I ett sådant scenario blir alltså andra publikationer utgångspunkten för blogginlägg där forskarna argumenterar att de har en annan åsikt och varför denna åsikt är korrekt till skillnad från den första. Detta visar att bloggans betydelse för forskningskommunikationen som diskussionsplattform är stort, då det inte bara är ett sätt för att lägga ut information utan även för att debattera och korrigera.

5.4.3 Representation

En annan viktig roll forskarna i min studie tillskriver bloggen i samband med forskningskommunikationen är att de genom att underhålla en forskarblogg får en kanal till representation, både av sig själva och av institutionen och universitetet. Det är iögonfallande att den stora majoriteten av de tillfrågade forskarna i studien ser bloggen framförallt som ett sätt att representera sig själva i sin yrkesroll. Bara några få anser att bloggen sekundärt även representerar Göteborgs universitet och ingen anser att bloggen representerar universitetet enbart. I detta samband är såklart Goffmans face och face-work särskild intressant men även i Kjellbergs studie träder det fram att bloggen är ett sätt att skapa en online-identitet, vilket jag ser som en del av självrepresentation.

5.4.3.1 Självrepresentation

Forskarna som anser att de bara representerar sig själva via bloggen förklarar detta genom att bloggen inte kommer från Göteborgs universitet utan ligger på en separat server eller bloggportal. Vidare skriver forskarna utifrån sig själva och inte i uppdrag av universitetet, även om de på bloggen informerar om att de är anställda vid universitetet. Eftersom det som skrivs på bloggen sker i forskarnas ansvar tycker forskarna också att det är just de själva och inte universitetet som representeras.

R11: "Jag nämner ju så klart på bloggen att jag är anställd vid GU, men samtidigt så ligger ju bloggen inte på GU:s sida utan är min egen. Så att det är uppenbart att det är jag själv som tar ansvar för det som står, jag skyller inte på nån arbetsgivare. Jag vill inte gärna blanda samman. Så jag upplever nog i första hand att jag representerar mig själv."

R2: "Jag är väldigt mån om att det bara är jag faktiskt. Jag var väldigt länge motsträvig när det gällde att bloggen skulle ligga på fakultetens hemsida. [...] Jag är väldigt rädd att hamna i en slags beroendeförhållande där min fria och kritiska roll försvinner."

Just i samband med representationen av det egna jaget talar några av forskarna specifikt om att detta är ett sätt att marknadsföra sig själv, vilket innebär att forskarna använder bloggen för att göra sig själv och sin forskning känd och för att visa att de är duktiga på det de gör.

R1: "Marknadsföring är ett fult ord bland forskare, men det är faktiskt det, det handlar om. Det handlar om att du är... Jag är ett varumärke också, det är ännu ett värre ord, men jag måste berätta vem jag är. [...] Alltså jag vill bli känd som en duktig och kompetent människa på mitt område."

R6: "Det finns ju en varumärkesaspekt i det. Att jag liksom tror att jag kan ha nån sorts nytta för min forskarkarriär. Inte att jag skulle få mer pengar, utan att folk "ja, men han [namn], ja, just ja." [...] Grunden är ganska självisk. Det är inte så att jag tror att jag gör nån samhällsnytta, grunden är att det ger nytta för mig, för mitt varumärke."

Idén kring representationen och marknadsföringen av sig självt som forskare ser jag starkt kopplat till Goffmans teori om face och face-work, då bloggen här tjänar som instrument just för att skapa och underhålla en image om sig själv.

Hur forskarna i denna studie rent praktiskt använder sig av bloggen som representations- och marknadsföringsinstrument är lite olika. Några använder sig flitigt av såväl andra sociala medier, hemsidor och sökmotoroptimering. Andra väljer att bara använda sig av det ena eller det andra.

R2: "Jag lägger ut bloggposterna på Twitter, skickar ut ett twittermeddelande, och likadant på Facebook."

R4: "Alltså institutionen har ju på webbsidan en länk, fakulteten har det, jag har det på min egen hemsida. Men mer är det inte."

Samtidigt finns det de som väljer att inte marknadsföra sin blogg via Facebook och liknande. Anledningen till detta är att forskarna inte känner sig bekväma med detta.

R6: "Sen ser man ju också en del bloggar upp på facebook. En del lägger ju upp sina bloggposter där. Jag gör inte det. För jag tycker [...] det är så mycket självberöm på facebook. Och jag har lite svårt att hantera det här med att man ska hela tiden promota sig själv."

Sökmotoroptimering är något som väljs bort av de flesta forskarna i denna studie, detta kan till exempel bero på att man helt enkelt inte bryr sig om det eller också att man inte vet hur man ska sökmotoroptimera sin blogg.

R11: "Där stannar jag. Jag vet inte hur man gör det [sökmotoroptimering]. [...] Men jag har märkt att det brukar gå ganska bra med det ändå. Men jag kan ingenting sånt."

R2: "Jag vet att man kan, men jag har inte brytt mig om det [sökmotoroptimering]."

Forskarnas ansträngningar att skapa förtroende bland sina läsare tolkar jag utifrån Goffman som en del av självrepresentation och imageskapande. Förtroendeskapandet kan ske på flera olika sätt. Forskarna i denna studie ser framförallt att de skapar förtroende genom det innehållet de skriver på bloggen och genom sitt uttryckssätt såväl i själva blogginlägget som i svar på kommentarer.

R2: "Jag försöker vara väldigt saklig. [...] Jag försöker använda ett språk som är exakt, mycket referenser, tydligt med var jag har hämtat mina uppgifter. Och så väldigt välargumenterad, nästan övertydlig ibland."

R11: "Det är mycket medvetet att jag alltid försöker vara saklig. [...] Dels skriver jag bara om saker jag tycker jag kan någonting om [...] och sen skriver jag inte jätteofta. Och det gör det också lättare att hålla en högre kvalitet."

Det som kännetecknar forskarnas förtroendeskapande insatser i form av bloggens innehåll är att forskarna är noga med att bara skriva om saker som de har kompetens inom och där de kan ge tillförlitlig information samt att de håller en korrekt och saklig ton.

Ett annat sätt några av forskarna använder för att skapa förtroende bland sina läsare är att de ger information om sig själva på bloggen.

R1: "Jag har en sida på min blogg där det finns en bild på mig och information och en länk till mitt CV och såna här grejer, så vill du ta reda på mer om mig... ja och mitt telefonnummer och mejladress och sånt."

R7: "Jag försöker vara ärlig med vem jag är, min bakgrund. Och det går att nå mig. Kontaktuppgifter finns."

Genom att skriva att man är forskare inom ett visst område med anställning vid Göteborgs universitet och tillhandahålla kontaktuppgifter skapar forskarna en slags trovärdighet. Genom att ytterligare skriva vad man yrkesmässigt har gjort tidigare kan forskarna vidare styrka sin kompetens inom området och på så sätt öka förtroendet.

Många av de intervjuade forskarna berättar att de genom bloggen har blivit mer kända och i samband med detta kunnat jobba mycket mer med att bygga upp sitt image än de hade kunnat göra utan bloggen.

R1: "Dels att jag har blivit igenkänd. [...] Jag ska ju till [en europeisk huvudstad] på fredag för att ge en keynote adress. Och det vet jag bygger nästan direkt på ett blogginlägg. [...] Hade jag bara skrivit en artikel och publicerat det, jättefint, jättebra, men det är inte säkert att den människan hade upptäckt den artikeln. [...] Naturligtvis hade jag inte blivit inbjuden om jag inte hade varit doktor, om jag inte hade haft min andra produktion, men det är ändå bloggen som gjorde det. Och DEN grejen, alltså, den kan man ju aldrig vinna med artiklar."

R7: "Folk vet vem jag är, tror jag. Och det är lättare också i alla fall för nordiska kollegor att få en uppfattning om "vem är [den här personen] nu, den nya doktoranden på [institution X]".

Bloggen kan således vara ett instrument för forskarna att marknadsföra sig och etablera sig inom sitt område såväl som den kan bidra till att få uppdrag och engagemang utöver

forskarnas anställning vid universitetet. Därför ser jag bloggen som ett instrument forskarna använder för självrepresentation och imageskapande.

Avseende forskningskommunikation är möjligheten bloggen ger till representation mycket viktigt då forskarna genom att berätta om sin forskning i bloggen får en större yta att bygga sin image på. Samtidigt betyder större kännedom att forskarnas blogg potentiellt kan attrahera fler läsare vilket i sin tur betyder att informationen om forskningen når ut till fler.

5.4.3.2 Institutionsrepresentation

Några av forskarna jag intervjuade anser dock att de inte bara representerar sig själva via bloggen utan även sin institution och universitetet. Forskarna förklarar det genom att de representerar sig själva i sin yrkesroll och position som forskare vid Göteborgs universitet och att de därför i en förlängning av självrepresentationen också representerar institutionen och universitetet. Enligt forskarna är det svårt att separera sin professionella personlighet från universitetet och att det alltid finns en koppling till Göteborgs universitet i det de gör som forskare. Framförallt för forskare som skriver i gruppbloggar som ursprungligen initierades av institutionen är denna koppling särskild tydligt.

R4: "Egentligen representerar jag ju mig själv som forskare, som anställd på GU, så det är två roller. Det är inte en personlig roll, det är inte min privata personlighet, men som forskare är jag ju ändå individ. Men sen representerar jag ju också institutionen och i förlängningen fakulteten och GU då. [...] Man får ju skilja på det som verkligen är privat och det som är mina personliga åsikter i mitt yrke."

Alla forskare jag intervjuade är som sagt anställda vid Göteborgs universitet, men huruvida de anser att de genom sin blogg också representerar universitetet verkar bero mycket på deras personliga tolkning av huruvida de ser sig som en individuell forskare som är anställd på en institution eller om de ser sig som en del av ett kollektiv som består av alla forskare vid den institutionen där de är anställda.

Större delen av de tillfrågade forskarna anser vidare att deras blogg och bloggandet på ett eller annat sätt gynnar Göteborgs universitet som helhet.

R11: "Så länge det man gör uppskattas eller åtminstone ses som seriöst stärker det ju bilden av vad som görs vid GU, vid institutionen. Så att, så länge man inte gör bort sig ser jag bara positiva effekter för GU också."

R6: "Jag är representant av [institutionen] och universitetet, det står också på bloggen. För att jag tror att universitetet har någon slags nytta av att vi finns därute, marknadsför Göteborgs universitet, forskningen. Och sen tror jag också att vi har nytta av kopplingen till universitetet. Det finns en dubbelverkande pil liksom."

Genom att i beskrivningen av sig självt på bloggen berätta att man är verksam vid Göteborgs universitet kopplar forskarna bloggen till universitetet utan att det finns ett officiellt gemensamt tak och genom detta kan alltså universitetet som stort gynnas. Även om några av forskarna i studien inte rakt ut tycker att deras bloggande har någon effekt på Göteborgs universitet finns det i deras uttalanden tecken på att så ändå är fallet.

R9: "Jag tänker ju inte så [...] jag är ju lite min egen firma på nåt vis och jag gör ju uppdragen. [...] De allra flesta uppdragen gör jag ju som uppdrag för institutionen så på så vis har det ju betydelse. Fast det är ju inte så jag tänker, att det gynnar Göteborgs universitet, jag tänker att det gynnar min egen forskning. Och det gör det ju i min anställning."

Även om forskarnas huvudsakliga avsikt med bloggen är att gynna sig själv så kan universitetet ändå profitera av bloggandet som en bieffekt, varför Goffmans teori om face och face-work kan appliceras här också. Samtidigt påpekar en av respondenterna att de olika forskarbloggarna kanske inte påverkar ett enskilt universitet i sig utan snarare forskarsamhället i stort med sina olika forskningsdiscipliner.

Som några av forskarna redan har antytt ovan kan man vända på perspektivet och se att forskarna själva uppfattar att deras anställning vid Göteborgs universitet påverkar deras bloggande. Effekten som anställningen kan ha på forskarnas bloggande kan enligt deras uttalanden vara både positiv och negativ, dock är det huvudsakligen positiva effekter som nämns. Framförallt talar forskarna om att de genom sin anställning vid Göteborgs universitet har fått resurser som gör att de kan skriva på sin blogg så som de gör. Med resurser menas här både kunskap om olika ämnen, kunskap i hur man tar till sig information och letar upp information samt kontaktnätet bland kollegor.

R3: "Jag tror att jag inte hade kunnat göra lika bra inlägg, eller täcka lika mycket, om jag hade suttit ensam hemma. Det hade inte funkade. Det är en sån styrka att ha stödet av alla kollegor runtomkring."

De som upplever att anställningen vid Göteborgs universitet påverkar deras bloggande negativt talar framförallt om att de ibland skulle vilja skriva saker som de känner att de inte kan skriva på grund av sin koppling till universitetet.

R8: "Jag känner att det finns vissa saker som jag gärna skulle vilja ta upp som jag inte tar upp just för att jag känner att universitetet nog skulle kunna känna att ok, det här kan skymma sikten och för mig som person i andra avseenden och så."

Sedan finns det andra forskare som inte tycker att anställningen vid Göteborgs universitet har någon effekt på deras bloggande. Den ovan nämnda negativa effekten om att man inte tycker att man kan skriva allt man vill skriva upplever andra inte alls utan känner snarare tvärtom att de befinner sig i en position där de kan skriva precis som de tycker.

R11: "Nej, jag skulle inte skriva annorlunda om jag inte var anställd vid GU. Det är inte så att jag håller igen med nånting. [...] Min trovärdighet kommer av att jag håller mig till det jag kan nånting om, så om jag inte hade varit anställd vid GU hade jag inte börjat skriva om saker jag inte kan nåt om. Det skulle jag förlora på själv ändå så jag ser inte nån sån påverkan."

Andra forskare är nog med att påpeka att det inte är anställningen just vid Göteborgs universitet som har en effekt på deras bloggande. Bloggandet påverkas snarare av deras yrke som forskare i stort, oavsett vilken forskningsinstitution man må vara anställd vid.

R6: "Ja, alltså för visso att jag bloggar om [ämnet], sen hade jag kanske bloggat om jag hade varit på Malmö högskola eller nån annanstans också. Så det är inte beroende av... utan det är beroende av det jag gör liksom."

Ser man med denna information på uttalanden om att anställningen vid Göteborgs universitet har en effekt på forskarnas bloggande igen, blir det tydligt att de effekter som forskarna nämner snarare relaterar till anställningen som forskare generellt än till anställningen vid specifikt Göteborgs universitet. Därför gör jag tolkningen att om forskarna upplever att deras bloggande påverkas så beror det snarare på deras sysselsättning som forskare och allt detta innebär än att det beror på anställningen vid ett specifikt universitet.

5.5 Trösklar och hjälpmedel

I intervjuerna frågade jag forskarna vad de upplevde för trösklar när de ville börja blogga och likaså vad de tyckte hjälpte de för att börja blogga. Vidare bad jag forskarna komma med tankar kring varför de tror att det inte är fler forskare som bloggar för att få en indikation på vad som anses vara de största trösklarna i nuläget.

5.5.1 Trösklar

Forskarna upplevde själva lite olika trösklar inför bloggandet, men det finns två trösklar som nämns upprepade gånger av flera av de intervjuade forskarna: tid, eller snarare avsaknaden av denna, och att över huvud taget greppa hur man ska gå till väga och vad man ska göra för att få fram en bra blogg.

Tid är en tröskel i detta sammanhang eftersom det är en svår balansgång mellan att lägga för lite och för mycket tid på bloggandet. Tiden som läggs på bloggen tas ifrån andra arbetsuppgifter samtidigt som det krävs tid för att kunna göra regelbundna och kvalitativt högvärdiga inlägg på bloggen, vilket är ett måste för att få igång bloggen ordentligt.

R6: "Man får inte tappa tempot i det men man kan heller inte lägga så mycket tid att det tar för mycket tid av annat."

R9: "Man får verkligen hålla i, att det inte blir för långt uppehåll. [...] Man har så många andra uppgifter så prioriterar man inte det. Man måste ju ha ett intresse och det tar ju tid, det tar tid innan en blogg blir såpass känd att man känner att någon läser det, att det får genomslag, för det är ju viktigt."

En av forskarna poängterar att det som framförallt tar tid med bloggen är när det kommer mycket reaktioner och diskussioner på ett blogginlägg forskaren har skrivit och den tid som man då lägger på att följa och medverka i denna diskussion saknas för att ta del av nytt material som man skulle kunna blogga om eller också använda i sin forskning.

R11: "Det som tar tid är ju om man är med i nån debatt som tar fart, som man måste följa aktivt. Men det hör ju till ovanligheterna. Bloggandet tar ju inte så mycket. Det är inte att jag inte har tid, det är snarare att jag inte hinner läsa artiklar jag skulle vilja blogga om."

Den tid som krävs för bloggen, både i start fasen och även senare, ser forskarna inte alltid att de har över av sin arbetstid, då de har många andra uppgifter som prioriteras högre än att skriva ett blogginlägg. Därför är tidsaspekten en av trösklarna för att komma igång med sin egen forskarblogg.

Några av forskarna talar vidare om att det kan vara svårt att förstå hur man ska göra för att skapa en blogg och underhålla den. Delvis kunde detta bero på tekniska frågor, som dock kunde lösas genom att fråga andra som var mer insatt i materien.

R1: "I början var det inte tekniskt [-] lite mer komplicerad, man var tvungen att tänka lite grann och jag kanske hade klarat det själv, men det var bara kliva in i rummet intill och så "DÄR, skriv det där" så att tröskeln var ganska låg. Det handlar om att våga visa sig dum och fråga, men det är, spärren är väl mer att komma på tanken."

Den större problematiken i samband med hur man ska gå till väga verkar snarare ligga i att hitta ett tema för bloggen, att konkret komma fram till vad det är man ska blogga om.

R8: "Jag funderade väldigt länge om jag skulle rulla igång bloggen. Jag hade tänkt säkert i nåt år, tror jag, vad ska man ha en sån till? Hur skulle den kunna se ut? Tröskeln var nog snarare fram till vilken inriktning ska den ha?"

R4: "Men jag har fortfarande inte funderat ut vad det är jag skulle blogga om."

I och med att forskarna är benägna att bloggen ska hålla högt kvalitet är det viktigt att ha tänkt igenom vad bloggen ska tematisera så att innehållet i bloggen inte blir spretigt utan följer en röd tråd. Att tänka igenom ett sådant koncept är inte bara tidskrävande, vilket i sig utgör en tröskel för att starta en egen forskarblogg, utan gör det också svårt att bara börja skriva och på så sätt producera innehåll. Det krävs mycket arbete av forskarna innan de ens kan dra igång bloggen och se resultat av sitt arbete med bloggen. Just att det är så mycket arbete som behöver göras innan man kan starta en blogg som når upp till ens kvalitativa förväntningar, ser forskarna enligt min tolkning som en stor tröskel.

Andra trösklar som forskarna jag har intervjuat upplever är att bloggandet inte anses som meriterande i det vetenskapliga sammanhanget, osäkerhet angående vad andra ska tycka

och att det inte känns som att jobba när man bloggar. Alla dess tre går på sätt och vis in i varandra, som jag kommer visa nedan.

När det gäller meritering så ser det i dagsläget ut som så att bloggandet helt enkelt inte är meriterande i akademiska sammanhang. Flera av forskarna berättar till och med att bloggandet kan anses som att forskaren inte fokuserar tillräckligt mycket på sin forskning. Avsaknaden av meriteringen i samband med fördomen av att vara ofokuserad utgör ytterligare en tröskel inför börja att blogga.

R4: "Alltså, det blir ingen meritering. Att blogga och undervisa ger ingen meritering idag som forskare, utan det enda som räknas det är hur många publikationer man har."

R3: "En sak är ju också om man ska skriva ansökan till vetenskapsrådet [...] det kanske snarare ses som en belastning, att man inte är fokuserad nog, jag vet inte, men om det var en merit att man var såhär aktiv i samhällsdebatten och att man bloggade, då tror jag att kanske fler skulle göra det."

Frågan kring vad ens kollegor ska tycka om att man bloggar är en viktig punkt i samband med trösklar inför bloggandet också. Det är bara mänskligt att vilja att människor i ens omgivning ska uppskatta en och det man gör. Om man då tror att kollegorna ser ens sysselsättning med bloggen som löjeväckande blir detta ett hinder på vägen till den egna bloggen.

R2: "Sen var det väl, man kände som att vissa utav kollegorna då tyckte att det var fånigt. Det var ingenting som man kunde se som en del av sitt jobb precis. [...] Det har ju blivit mer förståelse, men fortfarande finns det ju en diskussion här och man ska inte bara hålla på med sånt, nej."

Detta spelar på sätt och vis in i att bloggandet inte anses vara en del av forskarens jobb. Uppfattar man själv att ens kollegor tycker att det man håller på med är löjligt är det knappast svårt att förstå att forskaren själv har svårt för att uppdatera sin blogg på jobbet.

R2: "Jag tycker fortfarande att jag inte kan blogga på arbetstid. Jag tycker inte det. [...] jag skulle önska att jag kunde det, för då skulle jag kunna vara mycket mer... Ja, det skulle bli oftare. Jag är missnöjd med att det är så sällan. [...] Om jag sitter här och bloggar och så kommer det in nån så kan jag känna mig lite dum faktiskt. Medans däremot om jag sitter och skriver på en artikel istället så känner jag mig självklart inte dum då."

Som jag skrev ovan anser jag att dessa trösklar hänger ihop med varandra, jag argumenterar såhär: Eftersom forskarbloggar inte anses vara meriterande i vetenskapliga sammanhang är det lätt hänt att forskarkollegor kan tycka att det är både fånigt och fel prioriterat att underhålla en blogg, framförallt på jobbet, vilket i sin tur, som tidigare nämnt, kan leda till att forskaren inte vågar skriva blogginlägg på kontoret. Precis

lika mycket kan avsaknaden av meritering i sig leda till att forskaren inte tycker att han eller hon kan ta sin arbetstid för att sitta med bloggen.

Det visar sig tydligt att det finns flera trösklar för forskare att börja blogga, därför är det viktigt att se på vilka hjälpmedel forskarna som har börjat blogga tycker skulle kunna hjälpa överkomma dessa trösklar för att få förståelse för hur Informationsenheten vid Göteborgs universitet kan stödja forskarbloggandet.

5.5.2 Hjälpmedel

Vid frågan kring vilka hjälpmedel som skulle kunna underlätta för att komma över de ovan nämnda trösklar ser forskarna i denna studie flera olika alternativ: Coaching, förbättra attityden gentemot forskarbloggar, öka medvetenheten om sociala medier överlag, meritering samt framtagandet av en strategi med bloggen.

5.5.2.1 Coaching

Nästan alla av dem tillfrågade forskarna talar om coaching när de talar om hjälpmedel. Dock har de olika föreställningar kring hur en sådan vägledning skulle se ut. En del anser att det behövs vägledning som man kan vända sig till med sina frågor, antingen individuellt eller i form av seminarier.

R6: "Jag skulle gärna se att GU säger hur jag kan förbättra min blogg, få tips, [...] Jag tror inte på workshops. Det är såhär, vi gillar inte sånt. Alltså, det måste vara mycket mer riktad mot den enskilda bloggaren. [...] Mindre av seminarier och workshops, mer riktad att "här behöver ni hjälp med detta, vi kan hjälpa er med det."

Andra skulle snarare vilja att hanteringen av sociala medier lärs ut som en del av forskarutbildningen så att alla som går forskarutbildningen får med sig grundläggande kunskap om bland annat hur man som forskare kan använda sig av bloggar och vad man bör se upp för.

R9: "Sen handlar det väl om forskarens relation och användande utav media över huvud taget. Det är ju möjligen att det kan ingå i forskarutbildningen, alltså hur ska man använda och förhålla sig till media? De här sociala medierna har ju faktiskt blivit en del där många forskare har blivit riktigt duktiga."

Även för de forskare som redan har avslutad sin forskarutbildning verkar det som en bra idé att ha möjlighet att diskutera bloggar och bloggandet i en större grupp för att få grepp om hur man kan göra med sin blogg.

R4: "Men jag har fortfarande inte funderat ut vad det är jag skulle blogga om. Men det beror på att jag inte suttit ner i nån grupp och diskuterat vad kan man blogga om? [...] om man kanske hade nån sån plan och fick tid så skulle man kunna... Det hade varit skoj att göra det på ett mer kontinuerligt sätt."

Ytterligare ett hjälpmedel, anser en av respondenterna, skulle kunna vara att sammanställa en checklista med saker man behöver tänka på och göra för att få fram en bra blogg. Samtidigt är respondenten mycket tydlig med att det kommer vara svårt att nå ut om informationen kommer från en central punkt. Istället tycker forskaren att det borde finnas en person vid varje institution som kan agera som ambassadör för forskarbloggandet, som kan hjälpa till på plats och besvara frågor. Detta ser jag på sätt och vis som en form av individuell coaching.

När det gäller coaching visar det sig här således att forskarna huvudsakligen tänker i två banor. Den ena siktar på att tillhandahålla hjälp på olika nivåer:

- Hjälpa de som redan har en blogg med att förbättra bloggen i den mån det behövs
- Hjälpa de som leker med tanken av att starta en blogg att komma igång

Den andra handlar om att ge kunskap om sociala medier och i det samband bloggar överlag:

- Som en del av forskarutbildningen för kommande forskargenerationer
- I form av personalutbildningar till de forskare som redan har tagit examen

5.5.2.2 Öka medvetenhet

Idén om coaching i form av utbildningar är stark kopplat till forskarnas förslag om att man bör öka medvetenheten om sociala medier och hur dessa kan användas för att fullfölja samverkansuppgiften. Genom att öka förståelse för vad bloggen kan användas till och vad det innebär att blogga tror forskarna att fler kan bli intresserade av detta eftersom man på så sätt kan röja undan många frågetecken.

R2: "Att vi på nåt sätt måste hitta en... Ha en dialog och en diskussion kring det här så att man blir lite mera mogen när det gäller såna saker. Och där ingår ju bloggandet också. Vad betyder bloggandet, vad ska man ha det till, varför är det bra? Alltså den här typen av frågor. [...] Du måste ju veta att du talar offentligt. Jag tror att lyfta den här frågan till en lite mer central diskussion, det skulle nog vara nyttigt."

R7: "Jag tror att man måste avmystifiera så att folk fattar att det inte är så luddigt. Världen går inte under om man skriver fel och det är inte så att det kommer [massor] arga läsare heller."

Enligt dessa uttalanden behövs det mer information allmänt om vad bloggen kan tillföra forskarnas arbete för att forskarna ska kliva över tröskeln att blogga.

5.5.2.3 Attitydförändring

Ytterligare en sak som skulle kunna främja forskarbloggandet ser de tillfrågade forskare i en attitydförbättring gentemot forskarbloggar. Med detta menar forskarna att de gärna skulle vilja se att såväl institutionsledningen som universitetsledningen är mer tydlig med att arbetet forskarna gör med sina bloggar uppskattas och ses som en viktig del av forskarnas jobb.

R3: "Om institutionen, prefekten eller universitetet eller dekanen eller fakulteten kunde se att "detta är en viktig uppgift, ni ska hålla liv i eran blogg", om man fick tid i sin tjänstgöring för att göra detta, då kanske man kunde fått fler människor."

Forskarnas uttalanden visar att de i dagsläget saknar tillräckligt med uppskattning för det arbetet de lägger ner på sin forskarblogg, som de anser är en viktig aspekt i att uppfylla kraven på att informera allmänheten om den forskning som pågår vid universitetet. Att få denna uppskattning tycker forskarna skulle dels hjälpa de själva att vara mer aktiv med bloggandet då det skulle kännas mer ok att ta arbetstid till att blogga och skulle dessutom kunna hjälpa att få fler forskare att börja blogga.

5.5.2.4 Meritering

Som tidigare nämnt anser forskarna jag har intervjuat att avsaknaden av meritering av att underhålla en forskarblogg är en tröskel. Således är det inte förvånansvärt att forskarna tycker att det skulle gynna uppstarten av en forskarblogg och det fortsatta arbetet med bloggen om denna sysselsättning vore meriterande i det akademiska sammanhanget.

R4: "Forskare är löjligt intresserad av meritering. Om det på nåt sätt skulle kunna visas att det fanns nåt meriteringsvärde i att blogga så skulle det givetvis göra det också. [...] Finns det bara morötter så kommer vi."

Forskarnas uttalanden tyder på att det skulle kunna finnas fler forskarbloggar om dessa ingick i det akademiska meriteringssystemet. Huruvida det är lätt att uppnå en sådan förändring i meritssystemet att bloggandet blir fördelaktigt är svårt att säga. En möjlighet vore, som en av respondenterna föreslår, att se bloggandet som en del i populärvetenskap och med detta tänk jobba mer för att även forskares populärvetenskapliga engagemang får ett högre meritvärde än vad det har i dagsläget.

5.5.2.5 Strategi

I intervjuerna trycker forskarna på vikten av att ha en strategi med sin blogg, eftersom det är viktigt att göra klart för sig självt vad man vill uppnå med bloggen innan man börjar blogga. Till strategin hör också en mer innehållsmässig plan, det vill säga att man vet vad det är man ska skriva om. Genom att kartlägga en sådan strategi blir det enklare att faktiskt sätta sig ner och skriva olika blogginlägg då man inte varje gång på nytt behöver sätta sig och fundera vad man ska göra nu.

R4: "[...] Sen tror jag att det är viktigt att just ha en strategi. Vad ska vi blogga om? Vad har vi för saker som vi behöver skriva om?"

R6: "Det händer massa saker. Och det ska man ju tänka igenom innan man börjar blogga. Vad är det man vill och varför vill man det här och tror man att man kommer få ut av det och vad är det man måste vara medveten om kan hända som man kanske inte riktigt... alltså man måste ju betala priset på nåt sätt."

Att komma fram till vad man skulle kunna skriva om i sin blogg är något som forskarna tycker är svårt, varför de också ser det som en tröskel inför att starta en egen blogg. Att få hjälp med att lägga upp en initial strategi för bloggandet och idéer på vad man innehållsmässigt kan skriva om för att få en röd tråd skulle därför kunna underlätta för forskare att komma igång när det gäller att starta en ny blogg.

De bloggande forskarna vid Göteborgs universitet anser således att det finns flera saker som Informationsavdelningen skulle kunna göra för att stödja forskarbloggandet. Dessa är coaching för att besvara enskilda forskares frågor, öka medvetenheten gentemot bloggar, jobba för attitydförändringar gentemot bloggar, jobba för att bloggandet blir meriterande i akademiska sammanhang och hjälpa forskarna utveckla en strategi så att de har en handlingsplan de kan följa med sitt bloggande.

5.5.3 Varför bloggar inte fler?

I samband med att vi talade om vad de bloggande forskarna själva upplever som trösklar och hjälpmedel med att starta och underhålla sin egen blogg bad jag forskarna om deras syn på varför inte fler av deras kollegor bloggar. Det finns många tankar om varför inte fler bloggar, men en återkommande tanke är den tidigare påtalade tidsbristen.

R4: "Det finns ett motstånd, folk har inte tid anser de. [...] Tidsbristen, att folk känner sig stressade. Man har ibland inte tid med det man måste göra och så blir det ingen tid över till bloggandet."

R11: "Alla upplever väl tidsbrist i alla jobb och då tror jag att det är mer en del som kanske skulle vilja men som inte har tid och prioriterar bort det."

Att just tidsbristen dyker upp i detta samband igen är inte särskild förvånande eftersom det var en av punkterna som forskarna nämnde mest när de tänkte på vilka trösklar som fanns för dem själva när de skulle börja blogga. Som några av forskarna påpekar är det andra saker som prioriteras över bloggandet när man på grund av tidsbristen behöver välja vad man ska göra. Detta, i kombination med tidigare uttalanden om att bloggandet inte är meriterande i det akademiska sammanhanget, ser jag som en indikation på att bloggar inte anses vara lika viktiga som andra uppgifter forskarna har i sitt jobb, varför denna möjlighet till forskningskommunikation inte utnyttjas av fler forskare.

Vidare tror forskarna som jag har intervjuat att många är rädda för att blogga och därför inte gör det. Rädslan tror de kan bero på olika orsaker, till exempel rädsla för att ens kollegor ska misstycka eller rädsla för att det man skriver ska visa sig vara fel.

R1: "Kanske att några yngre är rädda att... Eller har fått liksom sneda blickar, att du som doktorand ska inte ägna dig åt några jävla sidoprojekt, du ska hålla på med din forskning och där, basta."

R7: "Sen är det som när forskare när de normalt sett pratar med pressen, man är livrädd för att förenkla eller kanske uttala sig om nånting som inte är ens forskningsområde, så vad ska de andra tycka och tänka och förhåver jag nu mig om jag skriver såhär?"

Det vanligaste antagandet om vad det är som orsakar rädslan för att blogga ser jag enligt de intervjuade forskarnas uttalanden i att forskare är rädda för att skriva något som sedan visar sig vara fel eller att man uttrycker saker och ting för enkelt med mera och behöver stå till svars för det man en gång har skrivit. Om man uttalar sig om någonting på bloggen och därmed gör det offentligt, kommer det alltid finnas åsikter om det man har skrivit och inte alla dessa åsikter kommer vara positiva. Jag tolkar detta som att forskarna i min studie tror att andra forskare tycker att det enklaste sättet att undvika negativa åsikter är då att avstå från att blogga, för har man inte skrivit nånting på bloggen kan folk inte ha åsikter om det heller. För visso skriver forskarna forskningsartiklar och det som skrivs där har andra med säkerhet åsikter om också, men det finns skillnader mellan publikationen av en vetenskaplig artikel och ett blogginlägg, som spelar in här. Forskningsartiklar är till exempel ett måste för forskarna, men de riktar sig också till en begränsad målgrupp, exponeringen blir således betydligt mindre än i en blogg. Vidare kräver forskningsartiklar en annan typ av skrivande än en forskarblogg och är dessutom granskade innan de publiceras så att forskarna kan känna större trygghet med en vetenskaplig publikation än med en blogg då andra kunniga inom fältet redan har bekräftat deras resonemang i förväg.

R8: "Det är klart det också ställer större krav på dig, för det innebär att du måste vara mer begriplig i relation till allmänheten."

Sättet att skriva forskningsartiklar på är forskarna vana vid från många år av akademisk utbildning och känner sig därför kanske mer bekväm med denna stil än den oftast mer lättsamma språkstilen i forskarbloggar.

Ytterligare en viktig aspekt i frågan om varför inte fler forskare bloggar huruvida forskarna över huvud taget har ett intresse av att använda sig av bloggen som kommunikationskanal.

R2: "Det är nog oväntad många som tycker att det inte känns... Det är inte deras forum riktigt. [...] Många har ju inte skrivit sen de gick i skolan [...] Man har liksom inte skrivit på det sättet. Man underskattar nog lite den språkliga sidan, den skrivande sidan."

R11: "Andra kanske inte tycker det verkar så roligt, skrivandet. Det här att man öppnar upp sig för en helt annan typ av influenser och påverkan och påtryckningar sånt här, kontakter. Man är i en helt annan... Man lämnar ju den akademiska sfären så klart."

Det är ingen självklarhet att man som forskare tycker om att skriva, men det är enligt min uppfattning en grundförutsättning för att forskarna ska kunna starta en bra blogg som uppdateras regelbundet. Tycker man inte om att skriva känns det högst osannolikt att man skulle börja blogga för att kommunicera sin forskning.

Överlag visar det sig i denna studie att det som har varit trösklar för de intervjuade forskarna när de ville starta sin blogg överensstämmer med de aspekter som forskarna

tror är anledningen till att fortfarande inte fler forskare bloggar. Detta är inte särskild oväntad eftersom det ligger nära att anta att det man själv har upplevt som problematiskt också skulle vara hinder för andra. Det må mycket väl vara så att de trösklar som fanns när de intervjuade forskarna började blogga finns kvar idag, dock är det viktigt att notera att det kan finnas andra skäl till varför forskare väljer att inte blogga. Här tänker jag framförallt på forskare som bara inte vill blogga för att de kanske gillar och fördjupa sig i sina ämnen men inte vill kommunicera med allmänheten. För att ta reda på vad forskare som inte bloggar har för anledningar till att inte göra det vore det bra med ytterligare en studie som fokuserar på att intervjua forskare som inte bloggar för att få mer konkreta svar istället för att få fram antaganden från bloggande forskare som speglar svårigheter dessa själv har upplevt med bloggen.

5.6 Motivation och inspiration

I detta avsnitt kommer jag att gå igenom vad som motiverade forskarna i min studie att både starta sin blogg och fortsätta underhålla den. Vidare kommer jag att visa upp varifrån forskarna hämtar inspirationen för sina blogginlägg. I detta kapitel återspeglas motivationsaspekter från teorikapitlet så som uses and gratifications-perspektivet, Goffmans teori kring face- och face-work, Nardi et.al.s fem motivationsaspekter för att blogga och Kjellbergs studie av vad som motiverar forskare att blogga. Uses- and gratifications- teorin återspeglas på ett mer övergripande sätt, då i stort sett alla motiverande aspekter som läggs fram i detta kapitel bidrar till att förstå vad det är som gör att forskarna i studien väljer bloggen som kommunikationsplattform för att tillfredsställa till exempel sitt kommunikationsbehov.

5.6.1 Motivation till att blogga

Vad som motiverar och inspirerar forskarna till att först och främst starta en blogg och sedan fortsätta blogga är lite olika forskarna emellan, men även här finns det gemensamheter och en del saker har redan kommit fram i tidigare delar av detta arbete, men de är även motiv för att blogga.

Det handlar exempelvis om möjligheten att fullfölja samverkansuppgiften⁷⁴. Genom sin forskning får forskarna särskild kunskap om sina respektive ämnen som allmänheten inte tar del av annars och de tycker därför att det är viktigt att informera allmänheten om det de kommer fram till i sin forskning. Bloggen ger forskarna möjlighet till att göra just detta och det är en av de fördelar med bloggen som forskarna i min studie upprepade gånger talar om. Bloggen väljs här som kommunikationsinstrument framför andra medier och kan således ses som en del i uses and gratifications-tänket, då forskarna väljer bloggen som medium för att tillfredsställa sitt behov av att dela med sig av sin kunskap, ett behov som uppstår ur en ansvarskänsla hos forskarna.

Även bloggans funktion för att ordna och aktivera tankar⁷⁵ är ett motiv för att blogga och, då de välformulerade anteckningarna potentiellt underlättar senare arbeten inom temat

⁷⁴ Se 5.4.1 s.41.

⁷⁵ Se 5.3.2, s.38.

samtidigt som de är ett sätt för forskarna att visa vad de gör och på så sätt blir en del av face-work. En annan aspekt som underlättar senare arbeten och som många av de tillfrågade forskarna ser som fördelaktig med bloggen är att bloggen är en bra skrivövning⁷⁶, vilket av denna anledning också är ett motiv för att blogga. Att kunna skriva mer fritt än i vetenskapliga texter ser forskarna i sig som positivt med bloggen, eftersom detta tillåter att skriva sådant som inte kan skrivas i en vetenskaplig artikel.

Representation⁷⁷, både av sig själv och av institutionen och universitetet, är ytterligare en aspekt som utgör ett motiv för forskarna i min studie att blogga. Motivationen består i att själv och direkt kunna marknadsföra sig själv som forskare och på så sätt skapa en image av sig själv. Bloggens direkthet nämns av flera forskare i studien som fördel eftersom den minimerar risken för om-och feluttolkingar av det forskaren säger i och med att det inte finns någon medlare som skriver en artikel i en tidning eller liknande. Samtidigt ser forskarna en fördel i att de genom bloggen kan bli mer kända och kan få fler kontakter och läsare än utan blogg, just för att de befinner sig i ett nytt forum.

Utöver detta träder det fram ytterligare motiv till att blogga i studiens intervjuer. Till exempel är nyfikenhet från forskarnas sida en viktig motivationsaspekt. Forskarnas nyfikenhet på bloggar uppstod enligt deras egna uppgifter genom att fenomenet blogg blev mer och mer populärt. Forskarna kom oftast i kontakt med privata bloggar först och blev då nyfikna på hur en blogg fungerar och varför denna kommunikationsform blir mer och mer populärt.

R1: "När jag hörde bloggar så tänkte jag "nej, vad är det för trams" och sen så "oh, men det måste jag testa och se hur det funkar". Så det var ingen såhär strategisk idé om att jag ska göra nånting för att komma ut med min forskning. Men det blev snabbt det."

R8: "Dels är det nog en allmän nyfikenhet när man ser att detta fenomen sprider sig."

Eftersom forskarna blev nyfikna på hur bloggen som kommunikationsverktyg fungerar, hur man ställer in saker och ting och fixar med layouten med mera, fanns det en motivation för forskarna att sätta sig in i bloggandet och helt enkelt pröva själv. Genom att börja blogga kunde forskarna således stilla sitt behov av att få svar på alla de frågor som nyfikenheten ställer.

Ett annat motiv för att börja blogga för forskarna är omvärldsinflytande. Det handlar framförallt om att forskarna har kollegor som bloggar och därför vill de börja blogga också. Samtidigt kan forskningsdisciplinen ha betydelse här också. De som forskar kring information, medier och internet i synnerhet kan känna att det förväntas av dem att använda sig av informationskanalen blogg.

⁷⁶ Se 5.3.2, s.38f.

⁷⁷ Se, 5.4.3, s.46.

R6: "Jag är ju inte ovan vid att uttrycka min egen åsikt. Jag har ju alltid varit med i media en del och så. Och sen märker man ju också att mina kollegor gör det så det blir ju mycket, nån sorts yttre tryck."

R11: "Dels blir man ju inspirerad av några kollegor som gjorde det bra och jag insåg väl att det var en bra... Ett lämpligt forum för att få ut tankar och idéer."

Det visar sig tydligt att den omvärld som har inflytande på forskarna i avseende att de blir motiverade att börja blogga, är framförallt den akademiska omvärlden genom kollegor och forskarnas eget forskningsämne. Att forskare inom medierelaterade fält får en känsla av att de borde blogga då detta ligger så nära deras forskningsämne är föga oväntad. Att just bloggande kollegor har sådant inflytande ser jag vidare som en indikation på att motivationen till att starta en egen blogg kan utlösas nätverksmässigt. Detta ser jag till viss del kopplat till motivationsfaktorn Nardi et.al. kallar för gemenskapens forum. Bloggen hjälper således inte bara att bygga nätverk och skapa relationer utan ett nätverk utanför bloggen kan lika mycket påverka att börja blogga. Vidare ser jag en koppling till face och face-work, i de fall där det finns en förväntan från omvärlden om att forskarna borde blogga på grund av sitt forskningsfält. I sådana fall blir bloggandet ett sätt att jobba med sitt face så att den lever upp till de förväntningar omvärlden har på forskaren.

Möjligheten att rätta till felaktigheter är också ett av de motiv som forskarna talar om i intervjuerna. Här används bloggen för att reagera på andra publikationer inom fältet som de anser sprider felaktig information. Det argumenteras således kring vad det är som är fel och hur det står till egentligen.

R3. "Det var att jag läste den här boken. Och så förstod jag att nån måste göra nåt. Och eftersom ingen annan gjorde det fick jag ju göra det själv då. En sorts akademisk städjobb nästan. [...] Jag vill ju ut helt enkelt, med att korrigera [...] lögner helt enkelt. Eller [...] desinformation, kanske man kan säga, för de tror ju själva att det är korrekt det de skriver. Att helt enkelt korrigera [...] desinformation som retar mig väldigt stark."

Forskarna ser en stor nytta i att bloggen kan användas som forum just för korrektur av felaktig information som har publicerats inom ämnet eftersom en enkel sökning på ämnet i en sökmotor på webben inte bara visar den felaktiga informationen utan direkt i samband med det även visar blogginläggen som motbevisar den föregående publikationen. Detta är en aspekt som inom uses and gratifications teorin förklarar varför forskarna väljer att blogga snarare än att välja andra kommunikationsvägar för att rätta till felaktigheter i andra publikationer. Samtidigt väger här även Goffmans teori in då forskarna genom att korrigera felaktig information och tillhandahålla korrekt information styrker sin image som forskare.

En annan fördel forskarna i min studie ser i bloggen som utgör ett motiv för att blogga är att bloggen hjälper forskarna att hålla igång sin produktion även under arbetsperioder där det är svårt att se att man producerar innehåll. Blogginläggen förmedlar en känsla av

att man aktivt har gjort någonting, detta beror på att man kan se texten som man har skrivit framför sig på bloggen. Samtidigt kan blogginlägg där forskarna skriver vad de ska göra bli en sorts "piska" att faktiskt göra det då de nu har sagt det offentligt. På sätt och vis kan detta kopplas till bloggen som arkiv. Eftersom det är sökbart för alla kan ett uttalande om att en viss tematik vore intressant att undersöka mycket väl generera följdfrågor från läsare om huruvida forskaren har kommit fram till något mer i detta avseende. Detta kan i sin tur leda till att forskaren kommer igång med att undersöka detta tema mer djupgående än vad han eller hon annars hade gjort.

Kopplar vi hela detta kapitel till frågeställningen om vad det är som motiverar forskarna att blogga blir det tydligt att det finns flera motivationskällor, men dessa kan sammanfattas med en allmän nyfikenhet på vad det innebär att blogga, en önskan bland forskarna att fullfölja samverkansuppgiften, till viss del inflytande från forskarnas omvärld och även en strävan efter att kunna rätta till felaktigheter som har publicerats inom ämnet.

5.6.2 Inspiration

I samband med vad som motiverar forskarna att blogga undrade jag även varifrån inspirationen för blogginläggen kommer, det vill säga vad det är forskarna skriver om och även vad de väljer att inte skriva om och. Anledningen till detta är att jag tror att valet av ett visst tema att skriva om kan vara en motivationsfaktor i sig genom att ge möjlighet till att fördjupa sig i och berätta om just detta tema.

Det är föga oväntad att bloggen i första hand handlar om respektive forskares forskningsområde, dock händer det, som tidigare nämnt, sällan att forskarna lägger ut forskningsresultat direkt i bloggen. Betydligt vanligare är det att forskarna bloggar om när de har publicerat en artikel eller liknande för att göra resultaten tillgängliga till fler än bara läsarna av vetenskapliga tidskrifter.

R2: "Jag skriver också mycket om det jag själv forskar om. Ibland redovisar jag liksom delanalyser [...] sånt som kanske inte får plats i den slutgiltiga forskningsredovisningen, artikeln, eller vad det är. [...] Spridning av intressanta forskningsresultat, antingen mina egna eller andras."

R6: "Jag lägger ju inte ut sånt som inte är publicerat. Jag lägger ut sånt som är publicerat och tipsar om det i så fall."

I dessa fall är inspirationskällan kort och gott vetenskapliga publikationer som forskarna redan har producerat. Det finns dock olika sätt forskarna använder sig av för att skriva om sin forskning i bloggen. Ett sätt är att forskarna ger sig in i en debatt som är aktuellt även i andra medier och på så sätt bidrar till debatten med sin expertkunskap på området.

R11: "Jag skriver om frågor som är aktuella i debatten. [...] Ofta kan jag hoppa på en pågående debatt och försöka bidra. Nån enstaka gång kanske jag drar igång nånting eget, men det är alltid det som är grunden, att det är

en aktuell politisk samhällsrelevant fråga. Men jag försöker alltid ha någon form av bas i det där jag bidrar med min kompetens som forskare.”

Ett annat sätt är att sammanfatta vetenskapliga publikationer inom det egna ämnet eller blogga sammanfattningar från konferenser, forskningsresor med mera för att dels göra informationen tillgänglig för fler och dels för att visa att forskning betyder mer än att sitta på en kammare och skriva. Likaså kan forskarna blogga om artiklar de har läst i tidskrifter och på så sätt sammanfatta informationen för en ny läsargrupp. Dessa sammanfattande blogginlägg passar väl in på Walker Redbergs bloggstil ”filterblogg”, se Figur 1, där målet är att kort återge information man själv har fått ta del av någonstans, likt en reader’s digest. En annan möjlighet, som en av forskarna nämner, är att använda bloggen som en form av resedagbok vid resor i samband med olika forskningsprojekt. Här kan forskarna berätta om den pågående forskningen i en intressant ram och även dela med sig av foton från en annan världsdel om en forskningsresa leder en dit.

Vidare kan forskarna blogga om sin forskning utan att ge bort själva resultaten. Istället kan forskarna exempelvis lägga ut information och material för att exemplifiera vad det är de jobbar med. En av respondenterna berättar här om ett bloggprojekt som pågick under en viss tidsperiod där tematiken av den aktuella forskningen tillät att göra ett blogginlägg i veckan där olika delar av materialet exemplifierade den pågående forskningen.

En annan möjlighet är att diskutera forskningsproblem i sig, att använda bloggen för att förklara varför det är viktigt att undersöka en sak och vad man måste tänka på i samband med forskningen kring denna. På så sätt kan forskarna förhoppningsvis skapa större förståelse för varför de gör det de gör på det sättet de gör.

R4: ”Jag ser ju inte en blogg som en publikation av forskningsresultat utan en diskussion av problemområden. [...] jag behöver ju inte beskriva de senaste rönen utan jag kan ju beskriva vad är problemet. [...] Det handlar ju om bakgrunden till forskning, det handlar ju inte om de senaste rönen, för de kommer publiceras i en vetenskaplig tidskrift.”

Oavsett vilket sätt forskarna väljer för att berätta om sin forskning eller sitt forskningsfält hör själva tematiken här ihop med forskarnas önskan att fullfölja samverkansuppgiften och tillfredsställer i enlighet med uses and gratifications forskarnas behov.

Vid frågan varifrån forskarna hämtar idéerna för att göra sina blogginlägg visar det sig att forskarna framförallt plockar idéerna från vardagen, det vill säga de blir inspirerade av saker och ting de möter i sitt liv, genom medier, i arbetet, i privatlivet och så vidare och kopplar dessa sedan gärna till sitt respektive forskningsfält.

R11: ”Det vanligaste för mig är nog att jag reagerar på händelser, nyheter eller pågående debatter där jag känner att jag har något att bidra med från min kompetens.”

R8: "Mycket av inspirationen kommer genom medierapportering men också i snabbt ökande takt från twitter och så."

Inte oväntat kan inspirationen också komma från publikationer i facktidskrifter, både egna och andras och leder då i vanligaste fall till sammanfattande blogginlägg med länkar till originalpublikationen.

R5: "En väldigt stor del är att jag läser eller jag prenumererar på alla e-alerts från såna vetenskapliga tidskrifter som rör [ämnet] och så läser jag vad det är för artiklar och så läser jag abstract och om det är intressant läser jag artikeln och om den är intressant så skriver jag då."

R11: "Annat vanligt är att man har skrivit nånting nån annanstans och så skriver man en kortare version på bloggen."

Andra inspirationskällor för blogginlägg kan komma till exempel från läsarkommentarer på bloggen.

R5: "Ibland får jag frågor från läsare som jag följer upp."

Det visar sig att forskarna i denna studie får inspirationen till vad de ska skriva i sin blogg utan att behöva göra några särskilda ansträngningar för att hitta inspirationen utan idéerna växer fram i vardagen. Att hitta material till ett blogginlägg är således ingen extra- eller tidskrävande belastning.

Kopplat till frågeställningarna visar det sig således att forskarnas inspiration kommer naturligt i deras vardagliga liv både ur den privata och ur den professionella sfären.

5.6.3 Problem och antimotivation

Forskarna jag har intervjuat berättar mycket om motivation och fördelar med bloggen, men det finns så klart också problem och nackdelar med att använda sig av bloggen som kommunikationsform. Många av de nackdelar som forskarna talar om är starkt kopplat till de trösklar som forskarna upplever finns inför att börja blogga, så som att bloggandet tar mycket tid och att forskarna därför inte får lika mycket tid över till sina arbetsuppgifter. Avsaknaden av meritering nämns också av många forskare som nackdel eftersom forskarna som bloggar således håller på med ett arbete som inte är akademiskt lönsamt i dagsläget.

Men även aspekter som har nämnts av forskarna som fördelar och motiveringar till att blogga kan vara nackdelar. Några av forskarna jag har intervjuat ser till exempel det egna ansvaret bloggen bär med sig som nackdel och det dämpar motivationen till att blogga för dessa forskare. Nackdelen med det egna ansvaret ser forskarna framförallt kopplat till scenarion där läsare inte håller med om det forskarna själva skriver och yttrar detta genom till exempel aggressiva och angripande kommentarer. Att få sådana reaktioner på något man själv tycker är det ingen som gillar, varför några av forskarna anser att det kan vara en nackdel att vara direkt och ensam ansvarig för det som står på bloggen.

Andra ser en nackdel i enkelheten och bekvämligheten bloggen erbjuder. Eftersom ett blogginlägg inte kräver samma standard som en vetenskaplig publikation kan det finnas en risk för att man publicerar saker i bloggen som inte är genomtänkt precis lika mycket som en vetenskaplig artikel och detta innebär då risken för att man lägger ut ofärdiga eller till och med felaktiga argument på bloggen. Argumentationen kring varför enkelheten och bekvämligheten kan vara nackdelaktig ser jag också i relation till den tidigare som fördel nämnda aspekten att bloggen ger forskarna möjlighet till en kontinuerlig produktion. Det är helt sant att så är fallet, men genom att erbjuda en så pass lätt möjlighet till att producera innehåll finns det en risk för att bloggandet kan förmedla en känsla av att ha jobbat produktivt för att man har skrivit text, även om man inte har jobbat direkt med sitt forskningsprojekt. Det handlar här om en bekväm känsla som upplevs när forskarna känner att de har gjort ett bra jobb för att de har skrivit ett blogginlägg, men det för samtidigt med sig risken av att det egentliga forskningsarbetet försummas.

Respondent 1 liknar här forskarbloggen till snabbmat som är gott och mättar behovet av att ha en aktiv produktion, men håller forskaren inte mätt på sikt när det gäller att samla ihop akademiska meriter med mera.

R1: "Det är junkfood. Du är mätt och nöjd för tillfället, men det ger inte så mycket näring och den långsiktiga effekten är inte så bra, men det är fruktansvärd gott just då och du är mätt, men den långsiktiga effekten..."

Bloggens enkelhet kan således fresta forskarna att skriva blogginlägg istället för att lägga sin tid på andra arbetsuppgifter som vore mer matnyttigt för forskningen, vilket förstås kan dämpa motivationen för en del forskare.

Bloggen ställer andra krav på forskarna än vad till exempel skrivandet av vetenskapliga artiklar gör. Genom att blogga beger sig forskarna ut utanför sin komfort zone, vilket några forskare ser som nackdel. Samtidigt tror jag att det även kan vara en fördel att ge sig in i nya sammanhang och skriva och beskriva på andra sätt än i traditionella vetenskapliga sammanhang, då detta för med sig möjligheten att utvecklas vidare och lära sig nytt.

Det visar sig således att de motivationsaspekter och fördelar som forskarna talar om ibland kan vara nackdelar och tvärtom att nackdelarna kan vara fördelar också. Forskarna i min studie har dock hittat sina sätt för att hantera de nackdelar de kan uppleva med bloggen så att de känner en stor motivation med att blogga och gärna fortsätter med det. Dessa hanteringssätt är många och kan se olika ut, här finns inga standardrecept som funkar för alla utan var och en behöver hitta det som funkar för en själv för att hitta sin motivation och hålla den upprätt. För den ena kan det till exempel fungera utmärkt att skriva blogginlägg när man behöver skriva av sig en idé för att sedan kunna fokusera på sitt forskningsprojekt igen, andra kan däremot tycka att det är bättre att först bli klar med den uppgift de håller på med och sedan skrivs det ett blogginlägg som belöning för att man har blivit klar med just den biten man jobbade med. Oavsett vilket har det i mina intervjuer blivit tydligt att forskarna anser att fördelarna med bloggandet överväger, annars, så säger de, skulle de inte ha fortsatt att blogga.

6 Diskussion

Utgångspunkten för denna studie är att undersöka varför forskare vid Göteborgs universitet bedriver forskarbloggar och vad som skulle kunna hjälpa att främja den ömsesidiga nyttan forskarbloggandet bär med sig för forskarna och Göteborgs universitet. För att kunna få fram sådan information behövs det kunskap om vad det är som motiverar de bloggande forskare vid Göteborgs universitet till att blogga, kunskap om hur forskarna arbetar med sina bloggar, kunskap om forskarnas syn på bloggen i olika avseenden (se kapitel 1.1) och vad forskarna själva tycker skulle vara ett stöd för de i sitt bloggande.

Med hjälp av mina intervjuer med elva bloggande forskare vid Göteborgs universitet har jag kunnat ta fram information som besvarar dessa frågor. Jag har kommit fram till att det rent praktiska arbete forskarna gör med bloggen inte skiljer sig nämnvärd från arbetet med privata bloggar, vilket enligt min uppfattning innebär att forskarbloggandet i sig inte är svårare än att skriva en modeblogg när man ser på verktygen som används för bloggandet. Däremot kan det vara svårare att skriva om forskning på ett sätt som gör att det är lättförståeligt men samtidigt korrekt och inte förlöjligar temat, än vad det är att skriva ett blogginlägg om vilka kläder man senast köpte och vad man tycker om dem.

Vidare ser jag i mina resultat att forskarna framförallt ser sin forskarblogg som en professionell sysselsättning, trots att arbetet med den oftast sker på egen tid. Detta beror på olika saker, dels att forskarna tycker att de inte har tillräckligt med tid över på arbetet för att blogga och dels att bloggandet inte anses vara en forskares uppgift och att han eller hon därför inte borde ta arbetstid för att blogga. Denna punkt hänger ihop med faktumet att bloggandet i dagsläget inte är meriterande i akademiska sammanhang. Det är strukturella system som styr vad som är akademiskt meriterande och vad som inte är det, varför det är svårt att göra bloggen till en akademisk merit även om man gärna vill ha det så. Att bloggar alltså inte är akademiskt meriterande påverkar även attityden i det akademiska fältet som inte nödvändigtvis är negativ gentemot forskarbloggar men som inte anser att dessa är en forskares professionella uppgift, vilket i sin tur leder till att forskarna föredrar att blogga på den tid de ser som egen tid istället för arbetstid. Meriteringssystemets utformning hämmar på så vis forskarna att blogga mer än vad de gör i dagsläget just eftersom de ibland kan känna att det inte är rätt att blogga när de sitter på sitt kontor eller också för att de har mycket annat att göra och då prioriterar de uppgifter som är akademiskt meriterande. Att jobba för att forskarbloggandet blir en del av meritssystemet är det flera av forskarna som tycker skulle hjälpa forskarbloggandet, men det är som tidigare sagt inte lätt att göra sådana förändringar i det strukturella systemet.

I min studie ser jag att bloggen spelar en stor roll för forskarna när det gäller att kommunicera sin forskning till allmänheten. Eftersom bloggen tillhandahåller en kommentarsfunktion som gör att forskarna kan få respons, är bloggen just en kommunikationskanal och inte bara en informationskanal. Utifrån mina intervjuer med

forskarna vid Göteborgs universitet uppfattar jag bloggen som ett väldigt bra instrument för forskarna att informera direkt om sin forskning utan att behöva använda sig av medlare i andra medier. Här har forskarna möjlighet att enkelt och snabbt lägga ut information som når ut till de som inte läser vetenskapliga publikationer. Det är dock viktigt att forskarna anpassar språket just efter denna målgrupp också, då vetenskapliga facktermer i vanliga fall är svårförstådda för gemene man. Även om bloggen gör det enkelt för forskarna att lägga ut information är det viktigt att också använda sig av mer traditionella mediekkanaler för att informera om sin forskning, eftersom det finns många som inte läser bloggar eller just forskarbloggar. Dessa människor kan forskarna således inte nå via sin blogg, varför det är viktigt att informera om sin forskning även via tidningar eller TV. Sen är det förstås inte alla i samhället som är intresserade av de olika forskningsresultaten, men genom att använda sig av en mediemix för sin forskningskommunikation kan forskarna i alla fall nå ut till den intresserade allmänheten.

Även om bloggen är ett bra kommunikationsinstrument och har många andra fördelar så finns det förstås också nackdelar med att blogga som forskare. Det visar sig dock tydligt i min studie att forskarna ser att fördelarna väger upp för nackdelarna som finns, varför det ändå är motiverande för forskarna att blogga. Det är mycket individuellt vad som upplevs som motiverande, fördel eller nackdel men det är viktigt med en grundläggande bas i botten för att skapa och underhålla en framgångsrik forskarblogg, nämligen att forskaren i fråga tycker att det är roligt att blogga. Även om en forskare ser många fler fördelar med bloggen än nackdelar så måste han eller hon således ändå tycka om att skriva i forumet blogg och gilla att kommunicera på detta sätt, för att det ska bli bra och inte tvunget.

Ytterligare en aspekt som kommer fram i min studie är att forskarna vid Göteborgs universitet ser olika möjligheter för Informationsenheten att stödja forskarbloggandet. Det finns en stor önskan om handfast hjälp med bloggen så som att forskarna vill få hjälp av kommunikationsexperterna på Informationsavdelningen för att förbättra den egna bloggen. Denna önskan är ett tecken på att även de forskare som redan bloggar till viss del känner sig osäker på hur bloggen kan användas på bästa möjliga sätt, eftersom de flesta inte är verksamma inom medierelaterade forskningsfält själva. Andra förslag från forskarna kring hur bloggandet skulle kunna stödjas kretsar kring tidsfrågan, det vill säga att forskarna önskar mer tid för bloggen.

Min studie visar även att bloggen har en stor betydelse för forskarna själva i sitt arbete. Forskarna använder bloggen till exempel för att arkivera sina idéer, för att spara anteckningar, för att få input så att idéer kan utvecklas vidare och för att föra ut saker de inte kan skriva i sina vetenskapliga publikationer. Genom att skriva anteckningar som blogginlägg istället för på en liten papperslapp blir forskarna tvungna att utveckla och förklara sin anteckning så att även andra förstår den, vilket gör att den blir bättre och underlättar för forskaren i sitt framtida arbete om han eller hon skulle gå tillbaka och arbeta vidare med idén anteckningen handlar om. Alla dessa blogginlägg bygger upp ett arkiv över forskarens tankar och idéer, där han eller hon lätt kan hitta tankegångar och argument igen. Att ha möjligheten att skriva ner sådant som inte får plats i vetenskapliga

publikationer är vidare en punkt som har stor betydelse för forskarna, eftersom de då ändå får möjlighet att skriva sina tankar kring ett tema och göra de offentliga eller också utveckla resonemang från en publikation mer detaljerad än vad som är möjligt i själva publikationen. Forskarna får alltså möjlighet att tillfredsställa sitt behov av att utveckla ett argument samtidigt som de kan visa det för läsarna. Dessa aspekter har stor betydelse för forskarna för att dels underlätta det framtida arbetet och dels för att på sätt och vis rensa och föra ut tankar för att sedan kunna fokusera på andra uppgifter igen.

6.1 Slutsatser

Efter att ha tagit del av all denna information ställer sig nu frågan vad jag ska dra för slutsats för forskares strategiska kommunikation i bloggar. Skulle jag råda Informationsenheten vid Göteborgs universitet att uppmuntra forskare att blogga? Är det en bra idé att forskare använder sig av bloggen som kommunikationsinstrument? Borde Informationsenheten sträva efter fler forskarbloggar?

Mitt svar på dessa frågor är ja, dock med villkor. Med strategisk kommunikation i åtanke är det viktigt att de forskare som bloggar har en plan med sitt bloggande och ett mål de vill uppnå med det. Det finns många positiva aspekter med att blogga som har kommit fram i både min studie och i teorin kring motivation för forskare att blogga⁷⁸ och inte alla behöver passa var och en av forskarna utan det viktiga är att forskarna har en tydlig bild av vad de vill uppnå med sin blogg och vilka aspekter som är viktiga för dem så att de kan planera sin kommunikation i bloggen utifrån det.

Är målet exempelvis att forskaren genom bloggen vill marknadsföra sig själv och skapa en image är det viktigt att först tänka igenom hur denna image ska se ut för att anpassa framtida kommunikation i bloggen så att den framställer den bild forskaren vill förmedla. Eftersom forskarna via bloggen når ut direkt till läsarna har de här större inflytande på vilken image som sänds ut än i traditionella medier där en tredje part lägger in sin tolkning av forskarens image och snarare publicerar denna. Just eftersom forskaren i bloggen har större inflytande på den image som presenteras är det särskild viktigt att veta vad man vill visa för image och planera och renodla kommunikationen i detta syfte.

Bloggen gör information och kunskap tillgänglig för en bredare publik och har en forskare detta som mål med sin blogg är det viktigt att planera kommunikationen i bloggen utifrån att läsarkretsen inte är samma som läser vetenskapliga artiklar. Detta innebär att forskaren måste anpassa sitt språk så att allmänheten som inte är insatt i ämnets facktermer förstår. Bara då blir informationen förstådd och målet av att sprida kunskap till allmänheten kan uppnås.

Vill forskarna använda bloggen för att pröva idéer och få feedback för att sedan utveckla sin forskning utifrån detta behöver kommunikationen ske på ett annat sätt igen. Här kan

⁷⁸ Se 3.1, s.15

det till exempel vara viktigt att förklara hur man har kommit fram till en sak för att andra ska förstå bakgrunden till idén för att kunna ge konstruktiv feedback. Det kan också behövas direkta frågor för att uppmuntra en reaktion från läsarna.

Det finns många fler aspekter som kan vara viktiga för en forskare och som han eller hon sätter som mål med sin blogg. Oavsett vad han eller hon väljer att sätta för mål är det viktiga att ha tänkt igenom det i förväg så att man kan komma fram till hur man ska kommunicera i bloggen för att uppnå det målet. Förtjänsten forskarna får utifrån att tänka strategiskt kring sin kommunikation i bloggen är kort och enkelt att kommunikationen i bloggen kan bli mer exakt och riktad för forskarnas ändamål. Samtidigt innebär den strategiska planeringen i förväg att det tar mindre tid för forskarna att skriva enskilda blogginlägg sen, eftersom de bara kan luta sig mot den färdiga planeringen och inte behöver fundera igenom vilket mål de har med varje enskild blogginlägg. Detta leder i sin tur till att bloggen får ett mer övergripande tema och att innehållet är mer stringent då den följer samma röda tråd genom alla inlägg.

En grundläggande beståndsdel för kommunikationen via bloggen ligger i att forskaren i fråga måste vara engagerad och ha ett intresse för att kommunicera med sin omvärld. Utan engagemang och viljan att kommunicera via bloggen kommer bloggen inte uppdateras särskild ofta och är i så fall mindre intressant än bloggar där det finns nytt att läsa mer regelbundet. Vidare kommer det vara svårt att skriva bra inlägg utan engagemang vilket också gör en sådan blogg mindre intressant. Saknas detta grundläggande intresse kommer det dessutom vara svårt för forskaren att motivera sig att tänka igenom en kommunikationsstrategi för bloggen, vilket då gör bloggandet i sig svårare för forskaren då det saknas målsättning och röd tråd.

Uppfylls alltså inte villkoret om att respektive forskare skall gilla att skriva i detta forum och gilla att kommunicera med omvärlden kommer det vara svårt att bedriva en bra forskarblogg och då är det bättre att låta bli och istället lägga sin energi på andra uppgifter. Jag vill således råda Informationsenheten att uppmuntra de forskare, som uppfyller dessa grundläggande villkor, till att blogga. Samtidigt vore det önskvärd att stödja forskarna i sitt bloggande, till exempel genom att hjälpa forskarna att ta fram en kommunikationsstrategi för sin blogg, men också rent praktiskt med saker som layout med mera för att kunna hjälpa över små hinder på vägen som annars skulle kunna skrämja bort forskarna från att fortsätta blogga.

6.2 Förslag på vidare forskning

Denna studie fokuserar på bloggande forskare vid Göteborgs universitet och deras uppfattning om forskarbloggar. Det finns dock andra intressanta vinklar för att se på ämnet forskarbloggar som vore intressant att undersöka i vidare studier. Bland annat tematiken kring varför inte fler forskare bloggar skulle vara intressant att undersöka genom att fråga just de forskare som väljer att inte blogga varför de har gjort detta val. Sedan finns det forskare som bloggar privat, men som väljer att inte också ha en forskarblogg. Här vore det intressant att undersöka varför forskarna väljer bort själva forskarbloggen eftersom deras engagemang i en privat blogg tyder på att de är öppna till själva kommunikationsinstrumentet blogg. Vidare tycker jag att det vore intressant att vidga studien till ett större sammanhang, där alltså inte bara forskare vid ett enskilt universitet intervjuas utan forskare från flera universitet eller också från olika länder ingår i studien. Det här tycker jag vore intressant för att se huruvida olika universitetets eller länders kulturer påverkar forskarnas benägenhet till att blogga eller själva utformningen av bloggandet. Ytterligare en intressant aspekt att undersöka vore huruvida en forskares ålder, kön eller erfarenhet kan spela roll i hur han eller hon bloggar, något som jag inte har kunnat undersöka i min studie på grund av att jag behandlar mina respondenter konfidentiellt och därför avkodade denna information.

7 Sammanfattning

I detta arbete har jag undersökt vad som motiverar forskare vid Göteborgs universitet att blogga för att få fram information om hur Informationsenheten vid Göteborgs universitet kan stödja forskarna i sitt bloggande.

Studien undersöker hur forskarna arbetar med sina bloggar, hur de ser på relationen mellan bloggrollen och forskarrollen, på bloggans betydelse som arbetsverktyg, på bloggans roll för forskningskommunikation och på för- och nackdelar med bloggen, vad som motiverar och inspirerar forskarna att blogga och hur Informationsenheten kan stödja forskarbloggandet vid Göteborgs universitet.

Bakgrund kring forskningskommunikation och kommunikation i bloggar ligger i Kjellbergs dissertation om forskarbloggar såväl som kategoriseringar av bloggar och forskarbloggar som både Walker Redberg och Halavais har gjort. Den teoretiska basen och interpretation av resultaten sker utifrån uses- and gratificationsteorin, Goffmans forskning om face och face-work, med moderna ord image och image-skapande, samt Kjellbergs forskning om forskarbloggar och Nardi et.al.s redovisning av motivationer för att blogga.

Metoden jag har använd mig av för att undersöka motivationen för bloggandet bland forskarna vid Göteborgs universitet är semistrukturerade intervjuer med elva av de bloggande forskare vid Göteborgs universitet som kommer från olika forskningsdiscipliner. Analysen av materialet har jag sedan genomförd explorativ. Urvalskriterierna för att välja respondenter var självklart att forskarna skulle vara anställda vid Göteborgs universitet och ha en forskarblogg, denna blogg skulle dessutom vara aktiv, det vill säga ha blivit uppdaterat minst en gång under halvåret innan urvalet.

Studien visar att bloggen hjälper forskarna att knyta nya kontakter samtidigt som den kan öka forskarnas exponering i andra medier. Forskarna lägger olika mycket tid på sina bloggar, men ändå är uppfattningen att bloggen tar rätt mycket tid. Bloggens kommentarfält ses som en stor fördel då forskarna kan testa idéer och få input som utvecklar pågående forskning, samtidigt innebär funktionen en nackdel då den attraherar troll som enbart vill provocera, vilket är anledningen till att forskarna modererar kommentarsfälten på ett eller annat sätt. Större delen av de intervjuade forskarna ser sin blogg som en professionell sysselsättning trots att de ofta arbetar med bloggen på egen tid.

Det finns många motiverande aspekter med att blogga för forskarna, exempelvis att de kan sortera sina tankar, bygga upp ett eget arkiv, sammanfatta information och dela med sig av kunskap, korrigera felaktig information, skriva om sådant som inte kan skrivas i vetenskapliga artiklar och öva upp sin skrivfärdigheter. Särskild viktigt för forskarna är möjligheten att representera sig själva och bygga upp en image.

Bloggen spelar också en viktig roll för forskningskommunikation gentemot allmänheten genom att forskarna får en direkt kanal för att berätta om sin forskning. Det visar sig också

att det finns olika sätt att berätta om forskning, vissa föredrar att berätta om sin pågående forskning och lägger ut resultat skriver andra hellre om forskningsprocessen i sig eller sammanfattar publikationer från forskningsfältet.

Studien visar också att det finns trösklar inför att börja blogga så som att det tar mycket tid eller att forskarna är osäkra på vad de ska skriva om och hur man skapar en blogg. Reaktionen från forskarnas omvärld kan vidare påverka beslutet att blogga eller inte. I intervjuerna blir flera hjälpmedel tydligt, som forskarna anser kan gynna forskarbloggandet: coaching, öka medvetenhet om forskarbloggar, ändrad attityd gentemot forskarbloggar, lobba för att bloggar bli akademiskt meriterande och hjälpa forskarna med att ta fram en strategi för bloggen.

Även om forskarna kan nämna ett flertal nackdelar med att blogga visar det sig att det slutligen är fördelarna som överväger och fördelarna i kombination med forskarnas motivation till att blogga är anledningen till att forskarna fortsätter att blogga om forskning.

8 Litteraturförteckning

- ALMBERG, ERICA OCH NYBERG, JAN. *Framgångsrik forskningskommunikation – en dialog mellan forskare, finansörer och informatörer*; Stockholm: Vetenskapsrådet, 2003.
- ASPERS, PATRIK. *Etnografiska metoder*. Malmö: Liber, 2007.
- BATES, ELIZABETH. *Public Relations Via New Media: Influence of Blog Postings and Comments on Organizational Perception*. 2010.
<http://dspace.lib.ttu.edu/etd/bitstream/handle/2346/ETD-TTU-2010-05-626/BATES-DISSERTATION.pdf?sequence=4> (Hämtad 2012-01-03)
- BGLALOMELE'S BLOGG. *Criticism of uses and gratifications theory*. 2011.
<http://bglalomele.wordpress.com/article/criticism-of-uses-and-gratifications-theory/> (Hämtad 2013-06-20)
- BROWN, ROB. *Public Relations and The Social Web, How to use the social media and web in communications*; London: Kogan Page, 2009.
- CORNFIELD, MICHAEL, CARSON, JONATHAN, KALIS, ALISON OCH SIMON, EMILY. *BUZZ, BLOGS, AND BEYOND: The Internet and the National Discourse in the Fall of 2004*. 2005.
http://michelemiller.blogs.com/marketing_to_women/files/buzz_blogs_beyond.pdf (Hämtad 2013-05-30)
- CARLSSON, LENA. *Sociala medier – en lathund: guide till facebook, LinkedIn, Twitter, bloggar med mera*. Göteborg: Kreafor, 2010.
- ESAIASSON, PETER, GILLJAM, MIKAEL, OSCARSSON, HENRIK OCH WÄGNERUD, LENA. *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 2:a upplaga, Stockholm: Nordsteds Juridik AB, 2003.
- FALKHEIMER, JESPER. *Medier och kommunikation – En introduktion*. Lund: Studentlitteratur, 2001.
- GOFFMAN, ERVING. *Interaction Ritual – Essays on face-to-face behavior*. New York: Pantheon Books, 1967.
- GOFFMAN, ERVING. *Jaget och maskerna*. Stockholm: Nordsteds, 2009.
- GRANSTRÖM, CHRISTOFFER. *Inte samma känsla*. 2011.
<http://christoffergranstrom.se/teori.html> (Hämtad 2013-06-20)
- HALAVASIS, ALEXANDER. "Scholarly blogging: Moving toward the visible college", i *Uses of Blogs*, Axel Bruns och Joanne Jacobs (red.), 117-126. New York: Peter Lang Publishing, 2006.
- HÖGSKOLELAGEN. Högskolelag (1992:1434). 2012.
<https://lagen.nu/1992:1434#K1P2S2> (Hämtad 2013-05-30)
- HEIDE, MATS, JOHANSSON, CATRIN OCH SIMONSSON, CHARLOTTE. *Kommunikation & organisation*. Malmö: Liber, 2006.

- KATZ, ELIHU, BLUMLER, JAY G. OCH GUREVITCH, MICHAEL. "Utilization of mass communication by the individual", i *The uses of mass communication – Current Perspectives on Gratifications Research*, Jay G. Blumler och Elihu Katz (red.), 19-32. Beverly Hills: SAGE Publications, 1974.
- KJELLBERG, SARA. "Blogs as interfaces between several worlds – a case study of the Swedish Academic Blogosphere". *Human IT* 10 no 3 (2009): 1-45.
- KJELLBERG, SARA. "I am a blogging researcher: Motivations for blogging in a scholarly context". *First Monday* 15 no 8 (2010): 1-16.
- KJELLBERG, SARA. *Forskarbloggar – vetenskaplig kommunikation och kunskapsproduktion I bloggösfären*. Dissertation, Lund: Lunds universitet, Institution för kulturvetenskaper, 2010.
- KVALE, STEINAR OCH BRINKMANN, SVEND. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2:a upplaga, Lund: Studentlitteratur AB, 2009.
- MOHLIN, MAIKE OCH AROSILTA, MALIN. *Forskningskommunikation i bloggar – Bloggen som kommunikations- och självpresentationsplattform för svenska forskare*. Kandidatuppsats, Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, 2012.
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/28707/1/gupea_2077_28707_1.pdf
 (Hämtad 2013-05-30)
- MARSHALL, CATHERINE OCH ROSSMAN, GRETCHEN B. *Designing Qualitative Research*, 5:e upplaga. Thousand Oaks: Sage, 2011.
- NARDI, BONNIE A., SCHIANO, DIANE J., GUMBRECHT, MICHELLE OCH SCHWARTZ, LUKE. "Why we blog". *Communications of the ACM* 47 no 12 (2004): 41- 46.
- NORRBY, CATRIN. *Samtalsanalys – så gör vi när vi pratar med varandra*. 2:a upplaga, Lund: Studentlitteratur, 2004.
- O'REILLY, TIM. *What Is Web 2.0 - Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software*. 2005.
<http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html> (Hämtad 2013-05-30)
- SAFKO, LON OCH BRAKE, DAVID. *The social media bible: tactics, tools and strategies for business success*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2009.
- SOLIN, ELISABETH. *Facebook och andra sociala medier –Handledning för chefer och Arbetsgrupper*. Örebro: Solin utbildning, 2010.
- WALKER RETTBERG, JILL. *Blogging*. Cambridge: Polity Press, 2008.

9 Bilaga: Intervjuguide

1. Intro

Tack för medverkan

Information om studien, inspelning av intervjun, rättigheter, konfidentialitet mm.

2. Om Personen

- Ålder:
- Position vid GU:
- Arbetsplats:
- Ämnesinriktning:
- Hur länge har du varit på GU?
- Är du i vanliga fall del av olika forskningsprojekt eller forskar du ensam?
- Vad gjorde du innan du blev forskare?

3. Om bloggar i allmänhet

- Vad är det första du tänker på när du hör ordet "blogg"?
- När och på vilket sätt kom du först i kontakt med bloggar?
- Hur vanligt skulle du säga att det är att blogga i din omgivning?
 - o Är det många vänner som bloggar?
 - o Är det många kollegor som bloggar?
- Följer du själv andra bloggar?
 - o Vilka?
 - o Varför?
 - o Hur mycket tid lägger du på det?

4. Om forskarens egen blogg

- Vad gjorde dig intresserad av att starta en egen blogg?
- Hur gick det till när du startade din blogg?
 - o Fanns det trösklar när du ville starta bloggen?
- Kan du berätta för mig hur det går till när du gör ett blogginlägg?
 - o Varifrån kommer idén om vad du ska skriva om?
 - o Skriver du direkt i bloggen eller gör du ett utkast någon annanstans först?
 - o Använder du en dator för att uppdatera bloggen eller någon form av mobile device (mobil, surfplatta mm)
- Hur skulle du själv beskriva vad det är du bloggar om?
 - o Privat?
 - o Forskning?
 - o Dagsaktuella händelser?...
- Hur mycket tid skulle du uppskatta att du lägger på att underhålla din blogg (i snitt per vecka/ per dag)?

- Tycker du att tiden räcker till eller skulle du hellre vilja ha mer tid för bloggen?
- Ser du bloggandet som en professionell sysselsättning eller en privat? Varför?
- Har du ett nätverk i bloggofären?
 - Hur ser det ut?
 - Finns det bara på nätet eller har det lett till kontakter i verkligheten också?
- Vet du vem och hur många det är som läser din blogg?
- Hur ser du på ditt arbete med interaktion via bloggen?
 - Får du många läsarkommentarer? Hur hanterar du dem?
- Vad gör du för att skapa förtroende hos dina läsare?
- Gör du särskilda insatser för att din blogg ska lätt kunna hittas på nätet?
 - Vad gör du då?
 - Använder du dig av andra sociala medier? Vilka?
- Hur reagerar andra när de får reda på att du bloggar?

5. I relation till rollen som forskare

- Vad har bloggen för betydelse för dig som forskare? (både din egen blogg och andra forskarbloggar)
 - Hur påverkar den ditt arbete som forskare? Gör den det?
 - Påverkas ditt bloggande av ditt arbete som forskare?
- Vem eller vad tycker du att du representerar genom din blogg?
 - Dig själv?
 - Universitetet?
 - Institutionen?
 - Forskningsprojektet?
- Tycker du att det är viktigt att berätta för dina läsare att du är forskare vid GU?
 - Hur tydlig är du med det?
 - Vad gör du för att visa/berätta det?
- Tror du att ditt bloggande har någon effekt för GU? Vilken?
- Har din anställning vid GU någon effekt på ditt bloggande? Vilken?
- Vad är fördelar och nackdelar med att blogga för dig som forskare?
- Vad tycker du om bloggen som kommunikationsform för forskare?
 - För att informera allmänheten?
 - För att hålla kontakt med kollegor?
 - Få input på idéer/tankar?
 - Diskutera resultat?
 - "synas"?
 - Etablera eget namn?
 - Annat?
- Skulle du gärna vilja se fler forskare som bloggar? Varför?
 - Inom det egna området och allmänt
- Vad anser du skulle vara bra hjälpmedel för forskare att bedriva en blogg?

- Finns det nåt från GUs sida som skulle hjälpa? Mer tid? Bloggplattform via universitetet? Uppstartkurser? Support? Driva frågan om mer formell meritering?

6. Om motivationen

- Kan du berätta för mig varför du bloggar?
- Hur ser du på bloggen som verktyg för att kommunicera forskning?
- Varför använder du bloggen för det utöver andra former av forskningskommunikation? (trad. artiklar osv)
- Vad fyller bloggen för funktion för dig som forskare?
- Vad har du för förväntningar på ditt bloggande?
 - Är det något du vill "få ut av det"?

7. Avslutning

- Finns det något du vill lägga till?

Tack för intervjun.

Be att få återkomma i fall det dyker upp fler frågor.